

Handläggare: Marie Janemar
Telefon: 08-508 18 049

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2010-02-11

Årsredovisning och bokslut för 2009

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner årsredovisning och bokslut för 2009.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar årsredovisning med bokslut till kommunstyrelsen.
3. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om ombudgetering av medel för strandpromenaden Drevviken om 2,4 mnkr.
4. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Sammanfattande analys

Inledning

Farsta stadsdelsförvaltning har i stort uppnått årets mål för nämnden. Utifrån detta bedömer förvaltningen att årets måluppfyllelse bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och Vision-2030 uppnås. Enligt anvisningarna ska förvaltningen under respektive inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet bedöma om förvaltningens arbete helt, delvis eller ej bidraget till att målen uppfyllts. Enligt samma skala bedöms också måluppfyllelsen av nämndmålen. Under respektive inriktningsmål ska arbetet med kommunfullmäktiges fleråriga eller ej genomförda aktiviteter redovisas. Under respektive mål för verksamhetsområdet ges en kortfattad beskrivning av vad som genomförts under året.

Nedan redovisas ett urval av årets verksamhet under respektive inriktningsmål.

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök

Förvaltningen har under året fortsatt samarbetet med det lokala näringslivet. Genom Söderortsvisionen och Vision Farsta, ett samarbetsprojekt med stadens fackförvaltningar och fastighetsägare, har arbetet med att göra Farsta till ett attraktivt område för boende, företagande och besök ytterligare utvecklats. Antalet bidragshushåll har inte ökat i jämförelse med året innan vilket innebär att den försämrade ekonomiska konjunkturen inte haft de effekter i Stockholm och Farsta som förväntades. En socialsekreterare har på halvtid, i samarbete med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, arbetat med ärenden där misstanke om felaktiga utbetalningar förekommit. Metoden att ha en särskild handläggare för dessa ärenden har varit framgångsrik och inneburit att förutom att hindra felaktiga utbetalningar och så har också de bakomliggande orsakerna till detta blivit kända. Rutinerna för att säkra att utbetalningar av försörjningsstöd sker felaktigt har med anledningen av detta börjat ses över.

Under året har arbetet med miljöfrågor fortsatt. Stockholms miljöprogram är integrerat i förvaltningens arbete vilket innebär att bland annat den nya resepolicyen har miljöprogrammet som grund liksom målen för en hållbar energianvändning och en miljöeffektiv avfallshantering. Målet att minska elförbrukningen har inte nåtts. På grund av utökning av lokaler har förbrukningen ökat under året. Den stora efterfrågan på förskoleplatser innebar att sex nya förskolor startade år 2009.

Rika möjligheter till kulturupplevelser har funnits. Genom organisationen av kulturombud på enheterna skapas en förankring av aktiviteterna i direkt kontakt med brukarna. För alla seniorer i Farsta genomfördes i samarbete med

frivilligorganisationer, pensionärsföreningar och kulturföreningar sommarutflykter, sommarunderhållningen med dans, musikunderhållning och aktiviteter på Farsta gård och julutflykter till Steninge slotts julmarknad.

Skymmande vegetation vid parkvägsbelysningen har tagits bort vid två tillfällen. Åtgärden innebär att effekten av belysningen har förbättrats och därmed även känslan av trygghet. Under hösten planterades 10 000 vårlökar ut av förskolebarnen i Farsta. Blomsterlökarna tillsammans med de nya perenna planteringarna vid Olympiaplan och Tallkrogsplan har ökat blomsterprakten i parkerna.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Aktivitetsplanen har följts förutom att nämnden givit direktiv om att skjuta fram planerade upphandlingar avseende: Boendestöd och stödboendet Frimärket, Parklek och fritidsgård (Odlarängen, Nybygget och Hörnet samt Västboda och Farstaängen). Följande tre gruppboendestäder drivs på entreprenad från 1 mars respektive 1 maj 2009: Lingberga gruppboendestad Sköndals gruppboendestäder Farsta strands gruppboendestäder Postiljonens äldreboende drivs på entreprenad av Attendo Care AB från den 1 november 2009.

Barnomsorgsgarantin har kunnat hållas under året. Trots rekryteringsinsatser har andelen förskollärare inte ökat som vore önskvärt. Förskolorna har under hösten analyserat sina resultat i den föräldraenkät som gjorts. Respektive enhet arbetar nu med att stärka upp de områden som visade på låga resultat. Några frågor stadsdelsförvaltningen ser som förbättringsområden generellt är föräldrasamverkan och information om förskolans mål och arbetssätt. Under året har en ny indikator börjat användas av alla förskolor i staden. Arbetslagen har under hösten tillsammans gått igenom indikatorns sex olika områden och gjort en självvärdering utifrån sex kriterier. Resultatet kommer framöver redovisas årligen.

En långsiktig förebyggande strategi för barn och ungdom utarbetades under våren och antogs av stadsdelsnämnden i juni. Målsättningen är att fler aktörer ska komma in och stödja föräldrar, barn och ungdomar i ett tidigare skede i den ordinarie verksamheten exempelvis inom förskolan, fritiden osv. Inom familjestöd och myndighetsdelen pågår ett arbete med att utveckla fler alternativa öppenvårds- och hemmaplanslösningar för familjer där insatser behöver göras.

Genom en omfördelning av egna resurser har stadsdelsförvaltningen kunnat erbjuda 110 ungdomar sommarjobb vilket nästan är en dubblering av antalet platser i jämförelse med förra året. De flesta av ungdomarna arbetade inom äldreomsorgen.

Äldreomsorgen har fortsatt utveckla verksamheten till att individens egna förutsättningar, behov och önskemål ska vara i fokus. Ett led i detta är upprättandet av genomförandeplaner i vilket förvaltningen inte når uppsatta mål. Arbetet med detta fortsätter 2010. Samverkan med frivilligorganisationer och pensionärsföreningar har utökats under året. Ett resultat av det är Café Alma, en ny mötesplats för seniorer. Två "volontärrekryteringsveckor" har genomförts och resulterat i tjugo nya volontärer. Genom denna samverkan kan enheterna kontakta organisationer för hjälp med ledsagning och sociala kontakter.

Genom sammanslagningen av vuxenenheten och biståndsenheten socialpsykiatri har handläggningen av ärenden med komplex problematik, dvs. både missbruksproblem och psykiatriska problem underlättats. Arbetet med att förebygga vräkningar, tillsammans med hyresvärdar och kronofogdemyndigheten, har fortsatt och trappstegsboendet FarstaSteget har fortsatt att utvecklas med olika kompletterande stödinsatser, sysselsättning, behandling, skuldrådgivning m m. De 29 lägenheterna utnyttjas fullt ut. Mycket fokus har lagts på det interna samarbetet med försörjningsstödsenheten och enheten för barn och ungdom vilket gett de gemensamma klienterna ett bättre stöd.

Ett intensivt arbete med att verkställa beslutade insatser om kontaktperson enligt LSS har bedrivits. I januari fanns 15 personer som hade väntat mer än tre månader men i början av augusti 2009 hade samtliga beslut verkställts. I det nya bostadsområdet vid Ågesta Broväg har förvaltningen ett antal stödlägenheter för personer med neuropsykiatriska funktionshinder.

Sjukfrånvaron för 2009 är 7,70 %, vilket är en minskning med 1,4 procentenheter jämfört med år 2008 (9,10 %). Målet för året var 7,9. Projektet "Friska medarbetare - Rehabilitering i världsklass", som har varit inriktat på långtidssjukfrånvaro, fortsätter att följa den lagda aktivitetsplanen. Arbetet i projektet har byggt på genomgångar med företagshälsovården på möten där samtliga enhetschefer gjort kartläggning, bedömning och handlingsplaner utifrån aktuella avidentifierade rehabiliteringsärenden. Förvaltningen har inte nått det satta årsmålet, 63, för Nöjd-Medarbetarindex (NMI) utan har hamnat på samma NMI som för år 2008, 62. Ledarskapsutbildningen för enhetschefer pågick tolv dagar under 2008-2009. Förvaltningens bedömning är att cheferna har blivit tryggare i sin ledarroll och att de har en ökad förståelse för hur arbetsgrupperna agerar.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Bokslutet för 2009 visar ett överskott på 12,7 mnkr före resultatöverföringar och 9,4 mnkr efter. Årets resultat motsvarar 1,1 procent av driftbudgeten. Förvaltningen för över 3,3 mnkr från årets resultat till resultatfonden. Fonden

uppgår då till 9,0 mnkr. Överskott finns främst inom förskola, fritid och ekonomiskt bistånd. Underskott finns inom verksamhetsområdena insatser för barn och ungdomar, socialpsykiatri och äldreomsorg. Förvaltningen arbetar aktivt med att använda tilldelade resurser utifrån ett kundperspektiv på ett effektivt sätt. Detta sker bland annat genom Lean- genomgångar och ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande. Exempel på det senare är att förvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen vid ett ökat behov av förskoleplatser.

Stadsdelsnämndens arbete 2009

Under 2009 har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning.

ordinarie ledamöter

Birgitta Holm (m) *ordförande*
Gunnar Sandell (s) *vice ordförande*
Lennart Isacson (m)
Arne Fredholm (m)
Peter Lundberg (m)
Anna Jäderlind (m) t o m 28 sept
Roland Bjurström (m) fr o m 28 sept
Vladan Boškovic (fp)
Bertil Fredriksson (kd)
Karin Lekberg (s)
Juan Carlos Cebrian (s)
Anita Fehrström (s)
Mats E P Lindqvist (mp)
Malin Larsson (v)

ersättare

Leif-Åke Andersson (m)
Roland Bjurström (m) t o m 28 sept
vakant (m) 28 sept – 30 nov
Lisbeth Crabo Ljungman (m) fr o m 30 nov
Marie-Louise Gudmundsson (m)
Ann-Louise Ebérus (m)
Carolin Ludvigsson (m)
Eva Gottfridsdotter-Nilsson (m) t o m 7 sept
Elin Stenblom (m) fr o m 7 sept
Thomas Bäcklin (fp)
Tuula Karlsson (s)
Harry Wikner (s)
Nadia Butt (s)
Godfrey Etyang (s)
Andréa Inkinen (mp) t o m 28 sept
Sebastian Sandström (mp) fr o m 28 sept
Inger Stark (v)

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört tolv protokollförda sammanträden. Elva av dem har föregåtts av ett Öppet forum där allmänheten har kunnat ställa frågor och diskutera med de förtroendevalda. Öppet forum har i genomsnitt besökts av ca tio medborgare.

I anslutning till frågestunden har olika verksamheter och satsningar presenterats vid sju olika tillfällen. Presentationerna har gällt boendestödet för personer med psykosocial funktionsnedsättning, Stockholmsenkäten (ungdomars drogvanor), Farsta gymnasium, Farsta Centrum, närpolisen och Arbetsförmedlingen.

Exempel på ärenden som har behandlats under året

Varje år behandlar nämnden budget, verksamhetsplan, tertialrapporter, årsredovisning och bokslut. Därutöver har bland annat följande ärenden och ämnen behandlats under 2009.

- Kvalitetsgarantier för verksamheterna
- Strategi för utveckling av förebyggande arbete för barn och ungdom
- Förskolornas kvalitetsredovisning
- Förskolornas brukarenkäter
- Ny förskola i Gubbängen
- Sommarkolloverksamheten 2009
- Utredningen Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst (BUSS)
- Uppföljningar och åtgärdsplaner inom äldreomsorgen
- Brukarundersökning inom äldreomsorgens beställarenhet
- Intervjuer med brukare inom Farsta Södra Hemtjänst och vid Edö servicehus
- Kartläggning av hälso- och sjukvårdsinsatser i särskilda boendeformer för äldre
- Ombyggnad av Farsta vård- och omsorgsboende
- Brukarundersökningar inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning
- Redovisning till länsstyrelsen av verksamheten personligt ombud inom socialpsykiatri
- Jobbtorg Stockholm årsrapport 2008
- Upprustning av Tallkrogsplan
- Ansökningar hos andra instanser om projektmedel
- Redovisningar av pågående och avslutade projekt
- Bidrag till utomstående organisationer
- Kulturbidrag till utomstående organisationer
- Folköls- och tobakstillsynen 2008
- Arkivorganisation för Farsta stadsdelsnämnd
- Revidering av stadsdelsnämndens delegeringsförteckning

Remisser

- Ny översiktsplan för Stockholm
- Förslag till program för utvecklingen i Söderort
- Detaljplan för område vid fastigheten Tjockö 1 i stadsdelen Larsboda
- Planering för boenden för äldre i Stockholms stad
- Trygghetsboende i Stockholms stad
- Lag om valfrihet – tillämpning i Stockholms stads äldreomsorg
- Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden inklusive Veckobo gruppboende
- Bo bra hela livet (SOU 2008:113) – betänkande från Äldreboendedelegationen
- Plan för utbyggnad av bostäder till personer med funktionsnedsättning
- Förändring i avgiftssystemet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning
- Policy för samordning av insatser för vuxna personer med utvecklingsstörning
- Ny skollag – för kunskap, valfrihet och trygghet (Ds 2009:25)
- Nytt arrendeavtal mellan Stockholms kommun och koloniträdgårdar och fritidsgårdar
- Motion (c) om gröna tak
- Motion (s) om byggande av hisstorn vid tunnelbanan i Farsta strand
- Motion (mp) om åtgärdsplan för att göra Stadshuset tillgängligt för alla
- Motion (v) om utvidgning av Stockholm City Bikes till närförort och förort
- Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program
- En ny alkohollag (SOU 2009:22)
- Säkerhetsprogram för Stockholms stad 2009-2012
- Rökfri arbetstid i Stockholms stads verksamheter
- Gemensam växelfunktion för stadens nämnder och bolag
- Grön IT-strategi för Stockholms stad
- SL:s förslag till trafikförändringar 2010

Upphandlingar

- Farsta strands gruppboende
- Personligt ombud inom socialpsykiatri (gemensam upphandling)
- Sjuksköterskeinsatser kvällar och nätter inom Edö vård- och omsorgsboende
- Nattpatrull inom hemtjänsten i ordinärt boende
- Bemanningstjänster vid tillfälliga vakanser inom äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning (gemensam upphandling)
- Kostproduktion inom äldreomsorg och förskola
- Matlådor inom äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning (gemensam upphandling)
- Sommarkolloverksamhet 2010 (gemensam upphandling)
- Konsumentvägledning
- Handledningstjänster (gemensam upphandling)
- Hantverkstjänster (gemensam upphandling)
- Skötsel av plaskdammar m m på parkmark (gemensam upphandling)

Under året har nitton skrivelser lämnats in av partier och partigrupperingar i nämnden, varav två utgjorde en utväxling av skrivelser direkt mellan majoriteten och oppositionen och en var ett svar från majoriteten på en fråga från nämndens personalföreträdare. Tio av de återstående sexton skrivelserna har beretts av förvaltningen och besvarats av nämnden. Dessutom har sex skrivelser som

lämnades in under 2008 besvarats. Återstående sex skrivelser från 2009 samt en kvarstående skrivelse från 2008 kommer att besvaras under 2010.

Sedan 2007 kan allmänheten lämna in medborgarförslag till nämnden. Under 2009 har sjutton medborgarförslag lämnats in, en ökning med tolv jämfört med föregående år. Förslagen tar upp en rad olika områden, från satsningar i den fysiska miljön och i verksamheter för barn och ungdom till insatser för att utveckla den lokala demokratin. Elva av dem, samt även tre medborgarförslag från 2007 och tre från 2008, har besvarats under året. Återstående sex förslag kommer att besvaras under 2010.

Sociala delegationen

Ärenden som rör enskilda personer behandlas oftast av den sociala delegation som nämnden har utsett. Delegationen har under verksamhetsåret bestått av fem ledamöter och fyra ersättare och genomfört tjugo protokollförda sammanträden.

Anna Jäderlind (m) t o m 14 maj	ordförande t o m 14 maj
Harry Wikner (s)	vice ordförande
Arne Fredholm (m)	ledamot t o m 14 maj, därefter ordförande
Vladan Boškovic (fp)	ledamot
Anita Fehrström (s)	ledamot
Leif-Åke Andersson (m)	ersättare t o m 14 maj, därefter ledamot
vakant (m) 14 maj – 11 juni	ersättare
Ann-Louise Ebérus (m) fr o m 11 juni	ersättare
Bertil Fredriksson (kd)	ersättare
Mats E P Lindqvist (mp)	ersättare
Inger Stark (v)	ersättare

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Förvaltningen har fortsatt att utveckla samarbetet med det lokala näringslivet i syfte att bidra till att Farsta får ett livskraftigt och expanderande näringsliv i området vilket är en förutsättning för att nya arbetstillfällen skapas. Under samlingsnamnet Vision Farsta samarbetar förvaltningen, fackförvaltningar och fastighetsägare utvecklingen av Farsta och Farsta centrum.

Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur. Innehållet i förvaltningens verksamheter för barn och ungdomar bjuder på rika tillfällen till kulturupplevelser och kulturutövande. Dels genom att se till att kultur ingår i det ordinarie utbudet men också genom att erbjuda upplevelser med hjälp av professionella utövare.

För att öka tillgängligheten till det lokala kulturutbudet har kulturombuden i uppdrag att sprida kulturnyheter i förvaltningens verksamhet. Dessutom sammanställs varje månad ett kulturkalendarium för arrangemang i Farsta. Samtliga arrangemang i kalendariet sker i lokaler som är tillgänglighetsanpassade.

Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer. Förvaltningen har skjutit upp planerade upphandlingar av parklekar enligt beslut av nämnden. I syfte att bredda utnyttjandet av parklekens lokaler används flera av stadsdelens parklekslokaler till öppen förskola. Under våren användes de även till fritidsklubbarnas verksamhet.

Inom individ- och familjeomsorgen fortsätter arbetet med att förkorta tiden för bidrag genom individuella lösningar och tidiga insatser. Exempelvis arbetar särskilda handläggare med långtidsberoende bidragstagare för att bäst anpassa insatserna. Likaså har förvaltningen kommit långt vad gäller att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

Genom den risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som genomförts och det arbete som planeras utifrån den har förvaltningen satt fokus på att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper, exempelvis boende på vård- och omsorgsboende.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Förvaltningen ingår som adjungerad ledamot i styrelsen för Farsta företagsgrupp. Samarbetet under året har bland annat bestått av överläggningar om Skanskas krosstomt och hur förvaltningen kan stöda en positiv utveckling av Larsboda företagspark. Utvecklingen av Larsboda företagspark är ett av de åtgärdsområden som förvaltningen särskilt har prioriterat i arbetet med Söderortsvisionen. Ett

livskraftigt och expanderande näringsliv i området är en förutsättning för att skapa nya arbetstillfällen.

Några företag inom det lokala näringslivet visade och berättade om sina verksamheter för stadsdelsnämnden vid ett uppskattat studiebesök under hösten.

Vision Farsta är samlingsnamnet på ett samarbete kring utvecklingen av Farsta och Farsta centrum. Det är en vision om Farsta som södra porten till Stockholm och en attraktiv plats för medborgare och näringsliv. Representanter från stadens fackförvaltningar, stadsdelsdirektör och fastighetsägare har tillsammans inom ramen för visionen gjort en överenskommelse och dokumenterat denna i en viljeförklaring. Det gäller de insatser som bör vara närmast förestående för Farsta i samband med genomförandet av Söderortsvisionen.

Förvaltningen bjöd under hösten in representanter för lokalt näringsliv, politiker och tjänstemän till det årliga näringslivsmötet. Arbetsförmedlingen informerade om arbetslöshetssituationen i området och vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som finns att tillgå och vad som planeras framöver. Det bildspel om Farsta som efterfrågades vid föregående års möte presenterades. Representanter för näringsliv och fastighetsägare har deltagit vid framtagningen av materialet och resultatet finns nu tillgängligt på nätet. En tryckt version kommer under 2010.

Mötet avslutades med en workshop med frågeställningen vad som bör göras i Farsta på kort och lång sikt. Några av förslagen som framkom har tagits tillvara och ingår vid framtagandet av Vision Farsta. Ett urval av dessa:

- En egen hälsoprofil i Farsta
- Aktiviteter för seniorer – friskvård – motion
- Nya utbildningar med hälso- och miljöprofil, högskola och forskning
- Utnyttja naturtillgångarna bättre t ex sjöarna både sommar och vintertid
- Utbyggd kommunikation, turtäthet och tvärförbindelser
- Bättre skyltning och belysning
- Marknadsföring av Farsta
- Trygghetsskapande åtgärder
- Ett rent och snyggt torg för alla

Storforsplansgruppen har initierats av förvaltningen och består av representanter från Polisen, Atrium-Ljungberg, Tillståndsenheten och Systembolaget i Centrum. Förvaltningen representeras av vuxenenheten. Gruppens uppgift är att förebygga att personer med missbruksrelaterad problematik samlas och uppehåller sig i centrum och särskilt kring Systembolaget. Insatser har redan visat sig ge ett positivt resultat och gruppens arbete fortsätter med sikte på en permanent lösning.

Förvaltningens kommunikation ska följa, spegla och ge kunskap om verksamhet och utbud av service och tjänster. Förvaltningens interna kommunikation har hög prioritet. En väl fungerande intern kommunikation stödjer det dagliga arbetet, bidrar till ett utvecklande arbetsklimate och skapar delaktighet. Intranätet och det personliga mötet är två viktiga kontaktytor och kanaler för vår interna

kommunikation. För att komplettera dessa har ett nytt internt nyhetsblad tagits fram och getts ut fyra gånger under 2009. Nyhetsbladet "Farsta Aktuellt" har en tydlig och återkommande struktur med övergripande information som aktualiteter och nyheter samt en information från varje avdelning. Goda exempel från stadsdelsförvaltningens verksamheter lyfts fram i varje nummer.

Förvaltningens webbplats är en viktig kanal för extern kommunikation. Det är en samlad informationskälla med uppgifter om förvaltningens arbete och verksamheter samt den service vi erbjuder. Här publiceras relevant information som nyheter, beslut och fakta. Under 2009 har ett elektroniskt nyhetsbrev "Nyhetsbrev Farsta" tagits fram. Det har getts ut från och med november 2009. Nyhetsbrevet innehåller aktualiteter och nyheter från stadsdelsförvaltningen och skickas ut elektroniskt till anmälda prenumeranter inför stadsdelsnämndens sammanträden.

Förvaltningen har vidareutvecklat verksamhetsuppföljningen av såväl kommunal som enskilt driven verksamhet. Fokus har varit på att utveckla uppföljningen av verksamhet som på förvaltningens uppdrag drivs på entreprenad. Dessutom har en sammanställning av samtliga uppföljning som förvaltningen genomför gjorts. Syftet är att utifrån en samlad bild kunna få resultat och göra analyser som tydligt kopplas till verksamhetsutvecklingen. Förvaltningens långsiktiga arbete med formerna för uppföljningar ger resultat. Enheterna är väl föreberedda inför uppföljningen och besöket utvecklas ofta till en dialog mellan förvaltningen och enheten där erfarenheter och kunskaper delges. Uppföljningsbesöken hos de enskilt drivna enheterna genomförs också så att de bidrar till ett gott samarbete med förvaltningen kring den enskilde brukaren/ kunden.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	34,07 %	30 %	30 %	2009

NÄMNDMÅL:

Antalet alternativa utförare ska öka.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Genomföra upphandlingar i enlighet med nämndens aktivitetsplan för 2009.	2009-01-01	2009-12-31	

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar: Upphandling har genomförts enligt nämndens aktivitetsplan. Planen reviderades under året

Medarbetare som vill avknoppa verksamhet får stöd.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Till de som önskar att avknoppa verksamhet finns stöd i form av information och utbildning.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska ha ett gott samarbetsklimat med det lokala näringslivet.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Det lokala näringslivet ska bjudas in till regelbundna möten med nämnd och förvaltning.	2009-04-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Det årliga näringslivsmötet har genomförts.

En folder som marknadsför Farsta utarbetas i samråd med det lokala näringslivet.	2009-01-01	2009-07-01	
--	------------	------------	--

Kommentar: Ett bildspel om Farsta har sammanställts. Utifrån bildspelet ska en folder tryckas som beräknas vara klar i februari.

En idédiskussion om Farsta centrum genomförs med centrums fastighetsägare och företrädare från stadsdelsnämnd och förvaltning.	2009-04-01	2009-10-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Ett flertal möten har skett. Ett förslag till handlingsplan för utveckling av Farsta centrum har tagits fram.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska ha ett gott samarbetsklimat med enskilda utförare.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Uppföljningsmöten genomförs med enskilda utförare.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar: Uppföljningarna har gjorts enligt plan. Systemet för uppföljning av egna entreprenörer har vidareutvecklats.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska vara en professionell beställare.

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Förvaltningens interna och externa kommunikation ska vara samstämmig.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Ett nytt internt nyhetsblad ges ut fyra gånger om året.	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Fyra nyhetsblad har getts ut. I bladen har aktualiteter per avdelning presenterats och goda exempel från enheterna har redovisats.

Intresserade erbjuds att prenumerera på ett elektroniskt nyhetsbrev med information från stadsdelsförvaltningen.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Från och med november erbjuds möjligheten att prenumerera på elektroniska nyhetsbrev.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

● Uppfylls helt

Antalet bidragshushåll har inte ökat i jämförelse med året innan. Utrednings och statistikkontorets (USK) prognos för 2009 visade på relativt stor ökning av antalet hushåll i Farsta. Den försämrade ekonomiska konjunkturen har inte haft de effekter i Stockholm och Farsta som förväntades. Dock har arbetslösheten ökat i Farsta. En rad samverkande faktorer har inneburit att antalet hushåll med försörjningsstöd inte ökat trots att arbetslösheten ökat. Förvaltningen viktigaste motåtgärd har varit ett intensifierat samarbete med Jobbtorget och arbetsförmedlingen som förfogar över stora resurser. På arbetsförmedlingen har det funnits många jobb att söka och det har funnits ett batteri av arbetsmarknadsåtgärder att tillgå. Åtgärder som både innebär att den arbetssökande får ersättning och aktiva insatser. Samarbetsrutinerna runt varje

enskild aspirant har förbättrats. En av jobbtorgets viktigaste åtgärder är att kunna anordna praktik för de aspiranter som står längst från arbetsmarknaden.

Förvaltningens socialsekreterare har till uppgift att motivera, stödja, kontrollera och ställa tydliga krav på de sökande att de är aktiva vid Jobbtorget och arbetsförmedlingen för att snabbt bli självförsörjande. En viktig uppgift är också att på olika sätt samarbeta med jobbcoacher och arbetsförmedlare och bidra till att verksamheternas insatser och de sökande matchas mot varandra på bästa möjliga sätt. Att arbeta med flerpartssamtal och utveckla ett gemensamt förhållningssätt gentemot den sökande blir än mer nödvändigt framdeles. I snitt har 440 personer tillhörande Farsta varit inskrivna vid Jobbtorget november 08 -november 09. Farsta stadsdelsförvaltning har förmedlat 32 praktikplatser till Jobbtorget.

I juni tillsattes en socialsekreterare på halvtid, i samarbete med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning, med uppdrag att dels utföra fördjupade utredningar i ärenden där misstanke om felaktiga utbetalningar förekommer och dels utarbeta rutiner för att så långt möjligt säkerställa att felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd inte sker. En utförlig rapport kommer att tillställas stadsdelsnämnden i ett särskilt ärende i mars 2010. Socialsekreteraren hade mellan juni och oktober månad inlett 35 fördjupade utredningar där misstanke om att försörjningsstöd betalats ut felaktigt funnits. Det har resulterat i 12 polisanmälningar efter misstanke om brott. Förvaltningen har också återkrävt utbetalt försörjningsstöd i femton fall. I flertalet fall där en fördjupad utredning inletts handlar orsakerna till att försörjningsstöd betalats ut felaktigt om bristande rutiner eller att den sökande inte erhållit rätt information eller tagit till sig rätt information. Rutinerna för att säkra att utbetalningar av försörjningsstöd sker felaktigt har med anledningen av detta börjat ses över. Bland annat kontrolleras alla adressuppgifter genom hembesök och rutiner för att säkra att besluten om bistånd fattas rätt och att rätt underlag har tagits fram. Även sättet att informera de sökande såväl muntligt som skriftligt har undersökts och förändringar initierats.

En särskild grupp med socialsekreterare har inrättats för att arbeta med sjukskrivna långtidsberoende bidragstagare utan ersättning från försäkringskassan. Gruppen har under året arbetat med 110 ärenden och resulterat i att 48 av dessa kommit igång i någon form av aktivitet. 14 personer har ansökt om sjukersättning och 25 personer har avslutats efter att ha fått annan försörjning. Arbetet handlar om att utföra ett fördjupat utrednings och insatsarbete och samarbeta med förtroendeläkare för att skraddarsy en planering för varje enskild individ. Gruppen har ett tätt samarbete med försäkringskassa, vårdcentraler och landstingets psykiatri. I flera fall erbjuds även insatser vid förvaltningens Arbetsforum för att bedöma arbetsförmåga eller för att ge arbetsträning. Arbetsforum innehåller olika verksamheter med olika former av arbetsuppgifter som är anpassade till varje individ. I maj startade arbetsmarknadsverksamheten i samarbete med Trafikkontoret även en städpatrull som erbjuder arbetsträning för fem deltagare.

Flyktingmottagningen har under året tagit emot relativt få flyktingar. Av de som avslutats har 57% egen försörjning, vilket är högre än föregående år.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,3 %	3,5 %	3,5 %	Årsredovisning 2009

Kommentar: Antalet arbetslösa och antalet som ansöker om ekonomiskt bistånd har inte ökat enligt den prognos som bl a USK (utrednings- och statistikkontoret) presenterade inför 2009. Genomsnittligt antal hushåll per månad är 868, jämfört med 869 under 2008.

Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	66,6 %	62 %	62 %	Årsredovisning 2009
---	--------	------	------	---------------------

Kommentar: I Farsta finns en jämförelsevis hög andel försörjningsstödstagare som är sjukskrivna eller har sociala/medicinska försörjningshinder. Andelen långvarigt beroende bedömdes dock minska utifrån den större tillströmning av nya arbetslösa sökande som förutspåddes av USK (utrednings- och statistikkontoret). Då antalet nya arbetslösa inte ökade som befarat, minskade inte heller andelen långvarigt beroende, då denna andel räknas ut mot samtliga sökande. Många av de långvarigt bidragsberoende har dock kunnat få en annan försörjning.

Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	45 st	45 st	1 400 st	Årsredovisning 2009
---	-------	-------	----------	---------------------

Kommentar: Jobbtorget har erbjudits 45 praktikplatser men har inte kunnat ta emot fler än 32.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	6 %	6 %	6,0 %	Årsredovisning 2009
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	57 %	50 %	50 %	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Samarbetet har utvecklats under året.			
Stadsdelsnämnderna ska minska behovet av och förkorta tiden för bidrag genom individuella lösningar och tidiga insatser	2008-01-01	2010-12-31	
Kommentar: Metodutveckling har medfört att bidragsberoende kunnat brytas. Tidiga insatser har minskat behovet av insatser.			
Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31	
Kommentar: Rutiner har utarbetats och förankrats. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2010.			

NÄMNDMÅL:

Fler boende i Farsta ska vara självförsörjande.

- Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Aktivitetsplaner och introduktionsplaner som upprättas på</p> <p>☑ Jobbtorget ska godkännas och följas upp av stadsdelsförvaltningen</p> <p>Kommentar: Rutinerna för samarbetet är väl inarbetat.</p>	2008-01-01	2009-12-31	
<p>Förvaltningen deltar i EU-projektet Livsval för att erbjuda rehabilitering</p> <p>☑ för människor som står långt från arbetsmarknaden</p> <p>Kommentar: Projektet har kommit igång och fortsätter 2010.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Möjligheterna att inrätta arbetsträningsplatser vid</p> <p>☑ förvaltningens verksamheter ska utredas</p> <p>Kommentar: Möjligheterna att hitta arbetsträningsplatser ses över kontinuerligt.</p>	2009-01-01	2009-06-30	
<p>Samarbete sker med försäkringskassa, arbetsförmedling och psykiatri för att</p> <p>☑ samordna arbetsrehabiliteringsinsatserna för den enskilde</p> <p>Kommentar: Samarbetet är en pågående viktig del i den vardagliga handläggningen.</p>	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Flyktingar ska ha en egen försörjning efter genomgången introduktion.

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Flyktingar som deltar i introduktionsverksamhet ska ha en introduktionsplan.

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Personer med långvarigt beroende av försörjningsstöd ska få sin arbetsförmåga prövad för att finna rätt försörjning.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Metoder och insatser för att bedöma arbetsförmågan ska utvecklas och utökas.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Inriktningen på dem som står längre från arbetsmarknaden har förtydligats. I detta är en viktig del att bedöma arbetsförmågan och finna rätt insats. Insatserna har individanpassats bättre för dem som inte klarar tyngre uppgifter.

NÄMNDMÅL:

Rutinerna för att förhindra felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska vara väl inarbetade och alltid hållas aktuella.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Rutinerna för att förhindra felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd förankras och hålls aktuella.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Rutinerna är väl förankrade. Utvecklingsarbetet fortsätter.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

● Uppfylls helt

Stockholms miljöprogram är integrerat i förvaltningens arbete. Det innebär bland annat att resepolicyn har miljöprogrammet som grund liksom målen för en hållbar energianvändning och en miljöeffektiv avfallshantering.

Inom förskolan har arbetet med bulleråtgärder och köksrenoveringar genomförts vid olika enheter. Åtgärder för att minska buller har gjorts vid förskolorna Skogslyan, Regnbågens annex samt Sagobacken. Förskolan Solrosens kök är färdigställt och det lilla köket vid förskolan Lövlunda har åtgärdats. För att övergå till ett mer energisnålt alternativ har ny armatur satts upp vid förskolorna Regnbågen, Skogslyan och Sagobacken. I samband med renovering efter vattenskada på förskolan Trädgården byttes även här armaturen av samma anledning.

Målet att minska elförbrukningen har inte nåtts. På grund av utökning av lokaler har förbrukningen ökat under året. Den stora efterfrågan på förskoleplatser innebar att sex nya förskolor startade år 2009. Förskolorna är paviljongbyggnader och fyra av dem är eluppvärmda. Flera ombyggnadsarbeten har skett inom andra enheter vilket har gjort att elförbrukningen varit större än under normala förhållanden.

Andelen förnyelsebart bränsle i förvaltningens etanol- och biogasfordon är 91 % enligt uppgifter från Leaseplan som bilarna leasas ifrån. En orsak till att nämndmålet 95 % inte uppnåtts beror på att det under hösten varit brist på fordonsgas.

Förvaltningens bilrutin aktualiseras kontinuerligt och säkerställer ett effektivt bruk av enheternas fordon. Vikten av att använda körjournal understryks och rutinen anger vad bilarna ska vara utrustade med för att resandet ska vara hållbart vad gäller miljö, trafiksäkerhet och kostnader.

Resepolicyn som gäller alla anställda omfattar trafiksäkerhet, miljö och kostnadseffektivitet. Vid tillfällen när bil behövs i tjänsten ställs krav på att leasade och köpta fordon ska vara utrustade med alkolås, ISA-utrustning och odubbade däck vintertid. Implementering av resepolicyen pågår till samtliga enheter.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	0 %	100 %	20 %	2009
Kommentar: Sortering av matavfall för biologisk hantering har inte genomförts på Farsta vård- och omsorgsboende eftersom Farsta vård- och omsorgsboende ska byggas om och i samband med detta läggs centralköksverksamheten ner.				
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	47 %	50 %	50%	2009
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	96 %	100 %	100 %	2009
Kommentar: En enhet inom förskolan har inte löst källsorteringen av papper och förpackningar på grund av brandsäkerhetskäl och utrymmesbrist.				

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	91 %	95 %	85 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: En orsak till att målet 95 % inte nås kan vara att det varit brist på tillgång av fordonsgas under hösten.				
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	10 %	15 %	öka	Årsredovisning 2009
Kommentar: Andelen ekologiska livsmedel har ökat från 7 % till 10 % jämfört med år 2008. Det är ett bättre resultat men ändå långt kvar till målet 15 %. Möjligen kan ett skäl vara att tillgången på ekologiska livsmedel är begränsad. Ett annat skäl kan vara att enheterna inte bokför de ekologiska inköpen under rätt konto.				
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	89,47 %	88,24 %	90 %	Årsredovisning 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	100%	2009
Elförbrukning (alla nämnder)	4 246 770 kWh	3 889 729 kWh	minska	2009

Kommentar: Elförbrukningen har ökat istället för att minska så som prognostiserades. Orsaken är att nya verksamheter har startats och därmed har antalet abonnemang ökat. Bland annat har sex nya förskolor startat under året varav flera är paviljonger som är eluppvärmda. Flera ombyggnadsarbeten har pågått under året vilket drar extra mycket el. Olympiaplan har byggts om och parken fått belysning vilket saknades tidigare. Elmätaren till Fagersjö motionsspår har lästs av vilket inte skett på flera år vilket givit en ackumulerad förbrukning för flera år. Ovanstående har gett en ökad elförbrukning.

NÄMNDMÅL:

Andelen ekologiska livsmedel ska öka.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Säredovisning sker på baskonto 6442	2009-01-01	2009-12-31	
■ Ekologiska livsmedel			

Kommentar: Aktiviteten ska underlätta uppföljningen av andelen ekologiska livsmedel.

NÄMNDMÅL:

Elförbrukningen ska minska.

■ Uppfylls inte

Se text under mål för verksamhetsområdet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En lathund med förslag på ☑ energisparåtgärder tas fram för spridning till samtliga enheter.	2009-01-01	2009-04-30	
Kommentar: Lathunden har spridits via intranätet.			
Plan för utbyte av kylar och frysar ☑ äldre än 10 år utarbetas.	2009-01-01	2009-05-31	
Kommentar: Förvaltningen har gjort en plan och utbyte av gamla vitvaror pågår enligt planen.			
Pris för bra energitips/sparåtgärder ☑ delas ut 2 gånger per år.	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Något pris delades inte ut under året för ett bra energitips. Totalt skickades två förslag på energisparåtgärder in till förvaltningen.			

**NÄMNDMÅL:
Inomhusmiljön på förskolorna förbättras.**

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Bullerdämpningsåtgärder genomförs ☑ på förskolorna för att förbättra arbetsmiljön för barn och personal.	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Åtgärder för att minska buller har gjorts vid förskolorna Skogslyan, Regnbågens annex samt Sagobacken. Ny armatur har satts upp vid förskolorna Regnbågen, Skogslyan, Sagobacken och Trädgården för att övergå till ett mer energisnålt alternativ.			
Förskolekökens standard ska ☑ förbättras.	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Förskolan Solrosens kök är färdigställt och det lilla köket vid förskolan Lövlunda har åtgärdats.			

**NÄMNDMÅL:
Källsorteringen ska öka.**

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ● Förvaltningens enheter ska sortera ut förpackningar och papper. 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Storkök/ storhushåll ska sortera ut matavfall för biologisk behandling. 	2009-01-01	2009-12-31	Avvikelse

Kommentar: Den planerade aktiviteten har inte kunnat slutföras eftersom det berörda köket på Farsta sjukhem avvecklas.

NÄMNDMÅL:

Resor och transporter ska ske på ett miljöeffektivt sätt

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ■ En policy för miljöanpassade och kostnadseffektiva resor och transporter tas fram. 	2009-01-01	2009-06-30	

Kommentar: Policyn blev försenad och färdigställdes i slutet av december.

<ul style="list-style-type: none"> ■ Förvaltningens bilar ska drivas med förnyelsebara bränslen. 	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: De miljöbilar som är biogas- eller etanolfordon drivs med förnyelsebara bränslen.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

● Uppfylls helt

Förvaltningens verksamheter har under året bjudit på många tillfällen till kulturupplevelser och kulturutövande. Genom organisationen av kulturombud för förskola, fritid, äldreomsorg, socialpsykiatri samt omsorg om funktionshindrade skapas en aktivitetsförankring i direkt kontakt med brukarna. Inom förvaltningen finns 41 kulturombud.

Förskolan fortsatte 2008 års satsning på dans och rörelse med en ny utbildning med workshops, föreställningar och föreläsningar för närmare 60 "ramspiloter" som har inriktning på rim, ramsor och rörelse för barn 1-3 år. Ramspiloterna ansvarar nu för gruppverksamhet inom enheterna. I samarbete med Kulturskolan har en gästspelsscen för barnteater skapats på Farstateatern. Alla förskolebarn från 3 år har under året kommit till gästspelsscenen på Vår Teater vid minst två tillfällen för professionella teater-, dans- och musikupplevelser.

Inom fritiden har satsningen på bygglek på parkleken Farstaängen fortsatt med drakbygge. Parklekarna har arrangerat sammanlagt 12 dockteaterföreställningar. Öppna förskolan har arrangerat mycket populär babysalsa och genomfört en välbesökt gemensam storsångsamling.

Fritidsgårdarna har arrangerat kulturevenemang av olika slag allt från konserter, magiker, föreläsningar, sommaraktiviteter, teaterföreställningar och öppen scen. Ungdomsfestivalen Farsta Block Party arrangerades utomhus i Farsta centrum av ungdomar och personal från fritidsgården Tuben. I samband med festivalen fick ett flertal av Tubens ungdomsprojekt möjlighet att visa upp sig tillsammans med kända artister.

För alla seniorer i Farsta genomfördes i samarbete med frivilligorganisationer, pensionärsföreningar och kulturföreningar 8 sommarutflykter med sammanlagt 450 deltagare. Programserien "Onsdagar i Ladan", en sommarunderhållningen med dans, musikunderhållning och aktiviteter, arrangerades på Farsta gård. För personer som har hemtjänst har det arrangerats fem utflykter med sammanlagt 60 deltagare. Över 200 personer deltog i de tre julutflykter till Steninge slotts julmarknad som arrangerades för personer över 65 år. Dessutom har under året seniorer i Farsta erbjudits aktiviteter som Generationskören, Edö filmklubb, datakurser och två volontärsrekryteringsveckor

Vård- och omsorgsboendena, servicehuset, socialpsykiatrin och omsorg om funktionsnedsättning har under året köpt sammanlagt 71 musik- och teaterarrangemang från Kultur i vården.

Tillsammans med Farsta Hembygdsförening, kulturskolan och Stadsmuseet driver stadsdelsförvaltningen projektet "Hjälp oss berätta Farstas historia". Projektets syfte är att ge Farstas invånare en lokal identitet samt att fånga berättelserna från de människor som bott i stadsdelen sedan den byggdes. Hittills har fyra större möten genomförts i stadsdelarna och 17 intervjuer är genomförda. Hösten 2010 kommer berättelserna att sammanställas till en skrift om Farstas historia.

Kulturbidrag till utomstående organisationer för öppna kulturarrangemang har fördelats. 20 ansökningar har kommit nämnden tillhanda, varav 18 har beviljats bidrag.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet	2 300 st	2 000 st	tas fram av nämnden	2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ● Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling 	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Likabehandling säkerställs genom riktlinjerna.			
<ul style="list-style-type: none"> ● Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> ● Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer. 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> ● Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad 	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Farstas historia är dokumenterad med hjälp av invånarnas berättelser.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ■ Dokumentation sker genom intervjuer och eget skrivande i samverkan med lokala föreningar. 	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Dokumentation har skett genom 17 genomförda intervjuer och en skrivarcirkel som har pågått under året.

NÄMNDMÅL:

I förvaltningens verksamheter för barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning ska kulturaktiviteter erbjudas.

● Uppfylls helt

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
● Antal kulturombud	41	25	Årsredovisning 2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Fortsatt satsning på dans, musik och rörelse som inbegriper upplevelser, eget skapande samt kompetensutveckling för personal.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Förskolan fortsatte 2008 års satsning på dans och rörelse med en ny utbildning för närmare 60 "ramspiloter" som har inriktning på rim, ramsor och rörelse för barn 1-3 år.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Under hösten planterades 10 000 vårlökar ut av förskolebarnen i Farsta. Lökarna planterades ut vid Farsta Gård, Odlarängen i Tallkrogen och Eklunds hage i Sköndal. Aktiviteten var uppskattad av förskolan och kommer att fortsätta 2010. Blomsterlökarna tillsammans med perenna planteringarna i samband med upprustningarna av Olympiaplan och Tallkrogsplan har ökat blomsterprakten i parkerna.

För att förhindra skymmande vegetation vid parkvägsbelysningen har beskärning runt belysningen genomförts vid två tillfällen. Åtgärden innebär att effekten av belysningen har förbättrats och därmed även känslan av trygghet.

För att förbättra framkomligheten har underhållsinsatser på 1 km parkvägar genomförts. Det är främst åtgärder på strandpromenaderna och på cykelvägar som ingår i cykelstomnätet.

I samband med upprustningen av Farsta strandsbadet anlades ett litet utegym i anslutning till strandpromenaden. Utgymmet är placerat så det är lättåtkomligt från både strandpromenaden och badplatsen. Anläggningen ökar möjligheterna till allsidig motion för de som använder strandpromenaden i motionssyfte.

Den slitna lekplatsen som låg vid Farsta centrums parkering har rivits och återställts till grönyta. Nya träd har planterats på platsen samt nya bänkar har ställts ut. Åtgärden har medfört att Farsta centrums entré från Farstavägen ser betydligt trevligare ut.

Investeringsarbetena vid Olympiaplan, Farsta strandsbadet och Tallkrogsplan avslutades under året. Vid återinvigning av den nyrenoverade Olympiaplan, som

arrangerades av Tallkrogens trädgårdsstadsförening i samarbete med förvaltningen, deltog ett hundratal personer.

En aktivitets- och informationsdag med Farsta lokala BRÅ genomfördes den 3 oktober på Farsta torg. Där informerade stadsdelsförvaltningen tillsammans med brottsförebyggande organisationer, polisen, brandförsvaret, kyrkan med flera om sina verksamheter. På utomhusscenen var det underhållning med musik, teater och trolleriuppträdande. BRÅ-dagen är ett bra och effektivt sätt att få ut information till allmänheten om brottsförebyggande arbete. I samband med BRÅ-dagen höll stadsdelsförvaltningen tillsammans med stadsledningskontoret även medborgardialog om Söderortsvisionen.

Trygghetsvandringar har gjorts i alla stadsdelar där det funnits önskemål. Totalt sett är områdena lugna och trygga. De vanligaste synpunkterna gäller trasig belysning längs gator och parkvägar samt siktskymmande vegetation. Åtgärder för att komma till rätta med detta har genomförts på de platser där klagomål funnits.

Under året beslutade staden om ett säkerhetsprogram för Stockholm stad. En stad i världsklass kräver en effektiv och välfungerande organisation för att kunna upprätthålla en hög säkerhetsnivå och skapa förtroende hos medborgarna. Med detta som utgångspunkt arbetar nu Farsta med att förbättra organisationens krishanteringsförmåga.

Arbetet med den lokala risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) i Farsta som inleddes och genomfördes 2008 har fortsatt och resulterat i en sammanställning som tillställts stadsledningskontoret under 2009. Arbetet har inneburit att enheterna har analyserat oönskade händelser, gjort sårbarhets- och sannolikhetsbedömningar, konsekvensbedömningar samt tagit fram åtgärdsförslag. Detta ligger nu till grund för en förvaltningsövergripande RSA. Resultatet av arbetet är en ökad medvetenhet och beredskap hos förvaltningens personal om det oönskade skulle inträffa.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31	

**NÄMNDMÅL:
Den manuella städningen ska öka**

- Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetsforum utför i samarbete med ☑ Trafikkontoret städinsatser vid vissa gator och torg i Farsta	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Den manuella städningen har ökat tack vare samarbetet mellan Arbetsforum och Trafikkontoret. Städningen har skett på parkvägar i Farsta centrum närområde och på parkvägar i anslutning till tunnelbanan i Hökarängen.

NÄMNDMÅL:

Farsta ska upplevas som en ren, vacker och trygg stadsdel.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Barnen i förskolan ska plantera ☑ blomlökar i stadsdelens grönområden.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: I september planterade förskolebarnen ut 10 000 lökar i stadelens parker.

Förvaltningen samverkar med skolor ☑ och föreningar vid vårstädningen.	2009-03-01	2009-06-01	
---	------------	------------	--

Kommentar: Städning med hjälp av skolklasser och föreningar har utförts under april-maj i 33 städområden.

Förvaltningen utökar antalet perenna ☑ planteringar och rabatter.	2009-09-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: I samband med upprustningen av Tallkrogsplan och Olympiaplan har stadsdelens perenna planteringar ökat med ca 300 kvm.

Förvaltningens rutin för anmälan av ☑ klotter och annan skadegörelse ska behandlas på APT.	2009-01-01	2009-03-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Samtliga enheter har behandlat rutinen på APT.

I samverkan med det lokala ☑ näringslivet marknadsförs stadsdelsområdets grönområden.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: I de insatser som görs för att marknadsföra Farsta lyfts grönområdena fram. Exempelvis i bildspel, folder och Vision Farsta.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Informationsdag om Farstas lokala BRÅ:s arbete genomförs tillsammans med näringslivet under hösten.</p> <p>Kommentar: Informationsdagen genomfördes lördagen den 3 oktober på Farsta torg.</p>	2009-09-01	2009-11-30	
<p>Trygghetsvandringar genomförs i stadsdelarna Gubbängen, Hökarängen, Fagersjö, Svedmyra och Tallkrogen.</p> <p>Kommentar: Trygghetsvandringarna genomfördes under maj månad i Fagersjö och Hökarängen och under september och oktober i övriga stadsdelar.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Vegetationen som skymmer allmän belysning tas bort där det är möjligt.</p> <p>Kommentar: Beskärningar vid belysningen på parkvägarna är genomföra. En under våren och en på hösten.</p>	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Förvaltningens enheter har rutiner utifrån det systematiska brandskyddsarbetet.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Det ska finnas utbildade brandskyddsansvariga och brandskyddsombud på varje enhet.</p> <p>Kommentar: Under året har alla enheter utsett brandskyddsansvariga och brandskyddsombud.</p>	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

I syfte att utveckla kvalitetsmått som relaterar till förskolans mål och uppdrag har samtliga förskolor under hösten med hjälp av metoden självvärdering utvärderat verksamheten. Det samlade värdet för förvaltningen redovisas i den nya indikatorn om utveckling och lärande inom förskolan.

Arbetet med att höja och vidareutveckla kompetensen inom förskolan fortsätter. Åtta barnskötare vidareutbildar sig till förskollärare och ett tiotal barnskötare har under året getts möjlighet att delta i fördjupningskurser vid Farsta gymnasium.

Dessutom går 22 förskollärare en 30 poängsutbildning i "tvåspråkiga barns språk och kunskapsutveckling". Förskolorna har under året tagit emot ca 30 studenter från både Stockholms universitet och Södertörns högskola.

Förvaltningen samarbetar med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda ett brett utbud av verksamhet till barn och unga. Exempel på detta är stallet i Starrmyrans parklek som har haft ett omfattande samarbete med frivilliga, föräldrar och en lokal stallförening för att verksamheten ska kunna bedrivas. Vidare samarbetar fritidsgården Tuben med kulturföreningen Kaffe, Afrikanska systerföreningen, samt Studieförbundet och ABF Korpen har på flera fritidsgårdar startat upp fotbollslag.

Det drogpreventiva förebyggande arbetet pågår tillsammans med barn och ungdomar. En stor satsning på tobakens skadeverkningar planeras i samverkan med skolorna till 2010. Träffar mellan polis, socialtjänst och skolan genomförs kontinuerligt. Föräldrar involveras i samverkan runt ungdomarna genom de olika nattvandrargrupperna som har startats vid alla skolor.

Bred drogutbildning för ungdomsarbetare och föräldravandrare i Farsta genomfördes under våren. Stoppa langningen kampanjer och folköls- och tobakstillsynen har skett enligt årsplanen.

Förvaltningen följer noga vad som händer i staden när det gäller byggplaner och planeringen av bostäder för funktionshindrade. När det är aktuellt i en byggprocess, framför förvaltningen vilket behov av bostäder som finns och som skulle kunna tillgodoseas genom nybyggnationen.

För att bidra till de äldres hälsa och ökad livskvalitet har förvaltningen genomfört olika aktiviteter. Arbetet med att öka antalet mötesplatser för äldre har pågått under året och en ny mötesplats har öppnats i samverkan med frivilligorganisationer. Dagsutflykter för personer över 65 år har arrangerats på såväl sommar som vinter. De har varit välbesökta och uppskattade.

Det pågående projektet "uppsökande verksamhet" har som syfte dels att sprida information om äldreomsorgen och dels att öka kunskapen om andra verksamheter som har betydelse för de äldre, till exempel primärvården och frivilligorganisationer. Arbetet fortsätter enligt plan. Vaktmästartjänster har erbjudits alla över 75 år som ett led i att göra det möjligt att bo hemma.

Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden sker kontinuerligt bland annat har utbudet av sociala aktiviteter utifrån de äldres behov genomförts. En del av detta är att ge de boende möjlighet till utevistelse.

Ett prioriterat område inom äldreomsorgen är kosten och måltidupplevelsen. Insatser har genomförts för att förbättra matkvaliteten och måltidupplevelsen. Exempel på detta är att kostekonomen arbetat med att handleda medarbetarna i det dagliga arbetet så att medarbetarnas kunskaper använts och arbetssätten utvecklats. På boendena har exempelvis måltidsrutinerna och dukningen ändrats

för att få en lugnare måltidssituation och brukare inom hemtjänsten väljer nu i större utsträckning att få lagad mat i hemmet som alternativ till matlåda.

För att vidareutveckla professionaliteten inom äldreomsorgen har omfattande kompetensutvecklingsinsatser genomförts. Exempelvis har grundutbildning och utbildning inom demensområdet genomförts och flera arbetsgrupper har fått handledning.

Den 1 juli infördes valfrihet inom dagverksamheter för äldre i Stockholms stad. I brukarundersökningar som genomförts under året framkommer att de äldre inte alltid upplever sig tillräckligt informerade om de valmöjligheter som finns samt att det kan vara svårt att komma i kontakt med biståndshandläggarna. Med anledning av detta har beställarenheten utvecklat arbetet med att ge aktuell information till äldre och anhöriga om utförarna och en informationsmapp har tagits fram som lämnas till samtliga brukare i samband med hembesök och vårdplaneringsmöten. Biståndshandläggarna har ökat tillgängligheten genom bland annat utökade telefontider.

Andelen timanställda i personalgrupperna ska minska. En partssammansatt grupp har påbörjat arbetet med detta. Gruppen har valt att följa statistik av timanställningar för månaderna september, oktober, november och december 2009. Sorteringen av statistiken har bestämts ske enligt följande ordning: avdelning, enhet, anställningstyp, befattning, antal anställningstimmar. Möte för bearbetning och analys är inbokad i början av februari 2010.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

● Uppfylls helt

Förskola

Inom förskoleverksamheten har det öppnats två nya avdelningar i Hästhagsskolan, paviljonger med en avdelning har satts upp vid förskolan Lövlunda och Solrosen i Gubbängen och vid förskolan Trädgården i Hökarängen. I stadsdelen har det även tillkommit en enskilt driven förskola i Sköndal och en i Tallkrogen.

Äldreomsorg

Biståndshandläggarna är nyckelpersoner i arbetet med att säkerställa valfriheten för den enskilde. En informationsmapp har tagits fram som lämnas till samtliga brukare i samband med hembesök och vårdplaneringsmöten. I informationsmappen finns exempelvis informationen ”Att ansöka om insatser från Farsta Äldreomsorg”, kundvalskatalog, avgiftsbroschyr, folder med information om vaktmästarservice, information om trygghetsjouren samt namn, telefonnummer och e-postadress till ansvarig handläggare.

Beställarenhetens brukarenkät för 2009 visar att brukarna är mest nöjda när det gäller bemötandet och att enheten behöver fortsätta förbättra informationen kring kundvalet, valfriheten och vaktmästarservice. Under hösten 2009 har enheten sett

över och förtydligat sina informationsdokument. Arbetet med att förbättra informationen till brukarna kommer att fortsätta under 2010. Vidare kommer det att dokumenteras att information givits till brukarna.

För att öka tillgängligheten har samtliga biståndshandläggare sedan januari utökat telefontiden med en halvtimme per dag. Därutöver finns en telefon som är öppen för inkommande samtal under kontorstid. Enheten har under året arbetat fram en tillgänglighetspolicy. I 2009 års brukarundersökningen framkommer att enhetens förbättringsarbete kring tillgänglighet har bidragit till en ökad nöjdhet hos brukarna, men att brukare fortfarande tycker att det kan vara svårt att komma i kontakt med biståndshandläggarna. Beställarenheten kommer därför att fortsätta att se över tillgängligheten och undersöka om det finns nya arbetssätt som kan öka tillgängligheten.

Den 1 juli infördes valfrihet inom dagverksamheter för äldre i Stockholms stad. Beställaravdelningen har formulerat nya rutiner för detta och tagit fram en katalog, där samtliga utförare av dagverksamhet presenteras. Katalogen delas ut till de äldre och anhöriga för att underlätta ett aktivt val.

Funktionsnedsättning

Den 1 juli 2009 infördes valfrihet inom området funktionsnedsättning. Det innebär att den enskilde efter ha beviljats boende eller daglig verksamhet har möjlighet att välja utförare bland de som finns med i valfrihetssystemet. Biståndshandläggarna har tagit fram rutiner för hur information om detta ska förmedlas till den enskilde och vad informationen ska innehålla. Den enskilde får även en broschyrer där de olika alternativen som det finns att välja på presenteras.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal genomförda ■ personalövertaganden (alla nämnder)	1 st	2 st	20 st	Årsredovisning 2009

Kommentar: I konkurrens med flera stora vårdgivare har en enhet knoppat av och tagit över driften av en gruppboende. För att stimulera till personalövertaganden har frågan lyfts på enhetschefsmöten och förvaltningens chefsforum.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Valfrihetsmodell för boende, daglig ■ verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Modellen infördes 1 juli 2009.

NÄMNDMÅL:

Den enskilde har möjlighet att välja inom äldreomsorgen, stöd- och service till funktionshindrade, förskola samt individ- och familjeomsorgen.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Biståndsenheten genomför informationsinsatser till brukare och/eller deras ställföreträdare om det nya valfrihetssystemet för personer med funktionsnedsättning.	2009-01-01	2009-05-31	

Kommentar: Brukarna och deras ställföreträdare har informerats med hjälp av mapper med broschyrer m m..

Enheterna ska tydliggöra sin verksamhetsprofil.	2009-01-01	2009-03-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: I kvalitetsgarantierna beskrivs enheternas speciella kompetens och inriktning. Dessutom presenterar enheterna sin verksamhetsprofil genom "Jämför Service" på Stockholm.se och/eller genom broschyrer och foldrar.

Enheterna uppdaterar kontinuerligt informationen på stockholm.se med exempelvis brukarundersökningar och kvalitetsredovisningar.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Förskoleverksamheten och enheterna inom äldreomsorgen har under året uppdaterat sina hemsidor med både resultat från brukarundersökningar och kvalitetsredovisning.

Information om samtliga utförare av äldreomsorg och stöd och service för funktionsnedsatta hålls aktuell hos biståndsenheterna.	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Kundvalskatalogerna uppdateras kontinuerligt under året.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

● Uppfylls helt

Stadsdelsförvaltningen har inte nått det uppsatta målet om 50% förskollärare, men en ökning om en procent har skett i jämförelse med årsredovisningen 2008. Två av förskoleområdena, Tallkrogen och Gubbängen har nått 50 % målet och de fyra resterande områdena ligger mellan 30-48 %.

Arbetet med att stärka och stimulera barnens språkutveckling har fortsatt under 2009. Språkpedagogen har också fortsatt med de olika kurserna: Förhållningssätt, hur lärs ett språk in, vad kan personalen göra för att underlätta språkinläring, samarbete mellan förskola och föräldrar, språkutvecklande arbetssätt, kulturellt olika sätt att lära sig språk, språksamtal och språkdomäner. De olika utbildningsmomenten har gett personalen verktyg att utveckla sina arbetssätt på språkområdet. Kurserna är uppdelade på tre delar och totalt har 272 personal inom förskolan deltagit.

Före sommaren genomfördes en brukarenkät riktad till föräldrarna i förskolan. Svarefrekvensen var endast 51,74% trots att enkäten översattes till fyra olika språk. I jämförelse med föräldraenkäten som genomfördes 2008 har några förskolor höjt sina värden och andras värde har gått ner. Förskolorna har under hösten analyserat sina resultat och arbetar med att stärka upp de områden som visade på låga resultat. Några frågor stadsdelsförvaltningen ser som förbättringsområden generellt är föräldrasamverkan och information om förskolans mål och arbetssätt. De har lyfts fram i verksamhetsplanen för 2010.

Ett led i detta förbättringsområde är den utbildning i "Vägledande samspel" som startades i december månad. Utbildningen genomförs med 20 förskollärare och två personal från familjestödenheten. Utbildningen kommer att avslutas under vårterminen 2010.

De barn som till hösten övergick till förskoleklass fick under maj månad svara på en enkel enkät. Alla barn det vill säga 293 barn svarade på enkäten. I jämförelse med 2008 års enkät märks en förbättring då barnen anser att de i högre grad får vara med och bestämma vad de ska göra på förskolan. Maten skulle kunna förbättras något om barnen skulle få bestämma.

Under 2009 har 86 barn inom förskoleverksamheten varit aktuella för särskilda insatser. Fler barn har utretts och fått diagnoser, såsom autism och ADHD, än tidigare år. Detta kan delvis förklaras med att landstinget har utökat utredningsmöjligheterna men också en ökad kompetens hos personalen om dessa funktionsnedsättningar hos barn och vikten av att sätta in insatser tidigt. Resurssamordnaren har tillsammans med aktuella förskolechefer fokuserat lite extra på förskolans perspektiv när ett samarbete med habiliteringscenter för små barn med autism ska påbörjas för ett utrett barn. Tre barn har under 2009 varit placerade på specialavdelningar utanför stadsdelen. Det har handlat om allergiavdelning och språkförskola. Fem barn bor i Farsta men har förskoleplats i annan stadsdel och är i behov av särskilda insatser där.

Förskolepsykologen har påbörjat regelbunden gemensam handledning för personalen på de öppna förskolorna. Handledningen kommer att fortsätta under våren 2010.

Barnomsorgsgarantin

Förvaltningen har klarat barnomsorgsgarantin. Utbyggnad och renovering av förskolelokaler har färdigställts under sommaren. I Hästhagsskolans lokaler har ytterligare en förskoleavdelning öppnats. Avdelningen som tillhör förskolan Fölet har ersatt en tidigare befintlig avdelning som måste avvecklas på grund av de tidigare lokalernas skick. Förskolan Solrosen i Gubbängen har fått sitt tillagningskök renoverat och utökat sin verksamhet med en paviljongavdelning. Förskolan Trädgården, i Hökarängen har färdigställts och tagits i bruk efter vattenskada. Även denna förskola har utökats med en paviljongavdelning. Trots utbyggnaden har förskolorna för att klara barnomsorgsgarantin och tillgodose föräldrarnas behov av barnomsorg utökat barngrupperna med ett barn per avdelning där barngruppens sammansättning tillåtit detta.

Självvärdering

Under året har en ny indikator börjat användas av alla förskolor i staden. Arbetslagen har under hösten tillsammans gått igenom indikatorns sex olika områden och gjort en självvärdering utifrån sex kriterier. De olika områdena är pedagogisk miljö och material för utveckling och lärande, skapande verksamhet och förutsättningar för dessa, bygg- och konstruktionslek, språkutveckling och kommunikativ förmåga, matematisk och logiskt tänkande samt förståelse för natur och vetenskapligt tänkande.

Fortbildning

Åtta barnskötare vidareutbildar sig till förskollärare vid Stockholms universitet och Södertörns högskola. Utöver detta har ett tiotal barnskötare under året getts möjlighet att delta i fördjupningskurser för barnskötare baserade på läroplanen vid Farsta gymnasium.

Under vecka 22 genomfördes workshops med 320 barnskötare och förskollärare utifrån materialet "Den nya förskolan - med kvalitén i fokus" som utarbetats på riksnivå av Lärarförbundet och Kommunal. Med materialet som grund diskuterades hur förskollärares och barnskötarens olika yrkeskompetens ska tillvaratas och vidareutvecklas för att stärka och fördjupa den pedagogiska verksamheten utifrån läroplanen. Arbetet med detta fortsätter nu inom respektive förskola och arbetslag.

Tjugotvå förskollärare började under höstterminen 2009 att utbildas i "Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling 30p". Personal från förskolan och familjestödsenheten har påbörjat nivå 1 utbildning i metoden "Vägledande samspel". Utbildningen för de tjugotvå deltagarna avslutas under våren 2010.

Resurspedagogen har genomfört tre utbildningar i Komet på två förskolor i Sköndal och i Fagersjö.

Förskolorna har under året tagit emot ca 30 VFU-studenter från både Stockholms universitet och Södertörns högskola.

Två utbildningstillfällen i livsmedelshygien på vardera fyra timmar för vikarier i köken har genomförts under hösten, totalt deltog 49 personer. Nätverksträffar för köksansvariga i tillagningskök har hållits en gång i månaden.

Intern revision med en två timmars genomgång av egenkontrollpärm, rutiner och köksutrymmen har genomförts av kostkonsulent tillsammans med förskolechef vid förskolorna Bullerbyn, Regnbågen, Solrosen, Lövlunda, Gläntan, Trädgården, Morgongården, 44:an, Solbacken, Vildanden, Sunnan, Guldgruvan och Sagoskogen. Utbildning i grundläggande hygien 3 timmar har hållits vid två förskolor.

Vårdnadsbidrag

Under året har 107 ansökningar om vårdnadsbidrag inkommit till stadsdelen. Av dessa har 6 ansökningar avslagits på grund av att man ej uppfyllt de villkor som gäller för vårdnadsbidraget.

E-tjänstprogrammet

Farsta och Hägersten/Liljeholmens stadsdelsförvaltningar ansökte gemensamt om medel från e-tjänstprogrammet för att förenkla och modernisera kommunikationsvägarna mellan förskola och vårdnadshavare. Medel till en förstudie beviljades och arbetet med detta pågår och beräknas vara klar i början på 2010. Personal- och föräldrarepresentanter har genom att delta i fokusgrupper varit delaktiga i processen.

Fritidsverksamhet

Inför höstterminens start överfördes driften av fritidsklubbarna till utbildningsförvaltningen. I samband med denna förändring avvecklades Sköndals fritidsgård då nyttjandegraden blev mycket låg. Kvällsverksamheten för tonåringarna överfördes till Morgongården i Hökarängen och även den öppna fritidsverksamheten för funktionshindrade flyttade dit.

Samarbetet med volontärer knutna till Hökarängsskolan har under året fortsatt. Volontärerna har bland annat varit verksamma inom parklekarna.

Personal inom fritiden fick i samband med verksamhetsövergången delvis nya och förändrade uppdrag varför det under hösten fanns behov av att stärka arbetslagen i sina nya roller och uppdrag. All personal har därför deltagit i två utbildningsdagar med tema arbetslagsutveckling.

Öppna förskolan har förutom ordinarie öppethållande arrangerat gemensam babysalsa och storsångsamling i samarbete mellan de olika enheterna. Positivt är att antalet besökande pappor fortsätter att öka och då särskilt i verksamheten på Nybygget i Gubbängen. Särskilt riktad öppen dagverksamhet för unga föräldrar har fortsatt att vara mycket välbesökt och uppskattad. Detta arbete har skett i samarbete med öppna förskolan och fritidsgården Tuben.

Farstas ungdomar utnyttjar kulturstipendiet "en snabb slant" i hög utsträckning. Ett resultat av ett medvetet arbete i framförallt fritidsgården Tubens verksamhet men också på flera av de övriga fritidsgårdarna som vänder sig till de yngre åldrarna. Tubens lördagar arrangerade av ungdomarna själva har under året fortsatt att vara populära och välbesökta.

För barn och ungdomar som vistas i stadsdelen under sommaren har förvaltningen erbjudit ett brett utbud av aktiviteter. Barnen erbjöds att delta i dagkolloverksamhet från skolavslut till midsommar. Två olika dagkollon erbjöds, ett vid Ågesta och det andra vid Fräkenbotten. 40-50 barn deltog.

Efter midsommar startade badbussverksamheten. Bussarna med personal och barn gick till Flaten och Årsta havsbad. Mellan 40-60 barn i åldern 10-13 år från hela stadsdelen deltog varje dag under två veckors tid.

Parkleksverksamheten på Farstaängen har varit öppen under hela sommaren för föräldrar och barn. Byggleken har lockat såväl flickor som pojkar.

Tonårsverksamhet anordnades vid Farsta strandbad varje vardag på eftermiddagar och kvällar. Verksamheten innehöll musik, DJ, planerade aktiviteter, grillning, fotboll, volleyboll, spel, mm. Det var mycket välbesökt de första veckorna men ett något färre antal ungdomar deltog senare under sommaren. Förutom ordinarie kolloverksamhet genomförde förvaltningen ett tonårskollo i Säffle för 24 ungdomar. Ungdomarna som deltog kom från ett flertal av Farstas olika områden. Andelen flickor ökade i jämförelse med föregående år. Dessutom arrangerade Starmyrans parklek ett ridkollo för 14 flickor i Delsbo en vecka under sommaren.

I stadens gemensamma utbud av kolloverksamhet inkom 376 ansökningar, av dessa deltog slutligen 325 stycken.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	28,26 %	0 %	13%	Årsredovisning 2009

Kommentar: På grund av bl a vattenskador i lokaler och ett högt tryck på garantiplatser har fler barn tagits in på avdelningar där barngruppens sammansättning tillåtit det.

■ Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	27,94 %	0 %	19%	Årsredovisning 2009
--	---------	-----	-----	---------------------

Kommentar: På grund av bl a vattenskador i lokaler och ett högt tryck på garantiplatser har fler barn tagits in på avdelningar där barngruppens sammansättning tillåtit det.

♦ Andel förskollärare	45 %	50 %	43,5%	2009
-----------------------	------	------	-------	------

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Utbyggnaden av förskolan är stor i hela Stockholmsregionen och konkurrensen om de relativt få utbildade förskollärarna är stor.

Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen	74 %	100 %	tas fram 2009	2009
■ avseende utveckling och lärande				

Kommentar: Resultatet av den brukarundersökning som gjordes under våren visar bland annat att Farstas förskoleverksamhet får en mycket positiv helhetsbedömning. Över 90 % av de svarande föräldrarna är på det hela taget nöjda med barnens förskola. Den brukarundersökning som staden genomförde under sommarhalvåret visar dock att endast 74 % var nöjda med utveckling och lärande.

Antal barn som inte uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
■ barnomsorgsgarantin				

Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola	2,18		Tas fram 2009	2009
□				

Kommentar: Något årsmål för denna indikator var inte framtagen av stadsdelen eftersom stadsledningskontoret under 2009 skulle ta fram mål för indikatorn. Inför 2010 har stadsdelen som årsmål att nå 3,0.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

Förskolan ska utveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag	2009-01-01	2010-12-31	
■			

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31	
■			

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Inom äldreomsorgen har enheterna börjat utveckla metoder för dokumentation genom fotografering och inflytandet fortsätter att utvecklas genom anhörigmöten.			
Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Andelen förskollärare ökas.

◆ Uppfylls delvis

Med den stora utbyggnad som skett av förskoleverksamheten i hela staden är konkurrensen av utbildade förskollärare stor. Rekryteringssatsningar och fortbildning av redan anställd personal kommer att fortsätta kommande år.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Under våren kommer workshops att genomföras i samverkan med de fackliga organisationerna med temat "Den nya pedagogiska förskolan med kvalitet i fokus".	2009-01-01	2009-06-30	
Kommentar: Under vecka 22 gick 320 pedagoger, barnskötare och förskollärare, på workshop för att utifrån Den nya förskolan - med kvalitet i fokus. Med detta som utgångspunkt diskuterades hur ansvaret i förskolan fördelas så att lärares och barnskötarens olika kompetens tas tillvara för barnets bästa. Arbetslagen fortsatte sedan arbetet i sina arbetslag.			

NÄMNDMÅL:

Barn i behov av särskilt stöd och stimulans ska ges det stöd som behövs för en positiv utveckling.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolan har ett inkluderande syn- och förhållningssätt. Den pedagogiska verksamheten anpassas till alla barn i förskolan.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Den pedagogiska verksamheten är anpassad för alla barn i verksamheten

NÄMNDMÅL:

Ett erfarenhetsutbyte ska finnas mellan äldreomsorgen och förskolan.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Enhetscheferna inom förskola och äldreomsorg erbjuds möjlighet till erfarenhetsutbyte över verksamhetsområdena.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Cheferna har erfarenhetsutbyte över verksamhetsområdena genom att de träffas kontinuerligt i chefsforum inom förvaltningen samt genom genom handledning i mindre grupper.

NÄMNDMÅL:

Fritidsverksamheten erbjuder sommaraktiviteter som kompletterar kolloverksamheten.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Minst en fritidsgård håller öppet och anordnar aktiviteter under sommarlovet.	2009-06-01	2009-08-31	

Kommentar: Istället för att bedriva verksamhet inomhus förlades fritidsgårdsverksamheten för tonåringar till Farsta standbadet. Aktiviteterna pågick på eftermiddags- och kvällstid under sommaren.

NÄMNDMÅL:

Fritidsverksamheten är varierad och planeras i samråd med barn och ungdomar.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Verksamhetens aktiviteter och ☒ öppethållande planeras i samverkan med brukarna.	2009-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:
Förskolan samverkar med skolan vid barnets övergång till förskoleklass.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förskolan erbjuder föräldrar och skola ☒ möjlighet till informationsöverföring gällande barnets utveckling	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Informationsöverförande till skolan ges tillsammans med föräldrarna.

NÄMNDMÅL:
Förskolebarnen stärks och stimuleras aktivt i sin språkutveckling.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
30 förskollärare utbildas i ☒ "Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling 30p".	2009-09-01	2011-06-30	

NÄMNDMÅL:
Förskolebarnens åsikter ska tas tillvara i planering av verksamheten.

Uppfylls helt

Barnens möjligheter till inflytande har under året utvecklats och stärkts.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En enkät genomförs med de barn som ☒ går över till förskoleklass	2009-01-01	2009-06-30	

Kommentar: En enkät har genomförts under maj månad med de barn som till hösten 2009 övergår till förskoleklass. 293 barn har deltagit och resultatet av enkäten visar bland annat att förskolorna arbetat med barns inflytande då det resultatet ligger högre än tidigare år.

NÄMNDMÅL:

Föräldrarna erbjuds möjlighet till inflytande och delaktighet

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Föräldraråd finns i varje område	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Alla områden har föräldraråd.

☒ Informationen till föräldrarna om förskolans mål och arbetssätt utvecklas.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Alla förskoleenheter arbetar med att förbättra informationen om förskolans mål och arbetssätt.

NÄMNDMÅL:

Pedagogiska innehållet i förskolan ska utvecklas.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Pedagogiska nätverk runt natur, miljö, matematik, teknik, innemiljö och språk/kommunikation finns i varje förskoleområde.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Alla förskoleområden har under året haft ett eller flera nätverk.

NÄMNDMÅL:

Risk- och skyddsfaktorer ska kartläggas årligen för att främja förskolebarnens hälsa.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Arbetsmiljö- och barnskydds rond genomförs årligen.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Alla förskoleområden har under året genomfört arbetsmiljö- och barnskydds rond.

☒ Förbättring av utebelysning på förskolegårdarna.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Under året har ett fortsatt arbete med att förbättra belysningarna på förskolegårdarna pågått.

NÄMNDMÅL:

Samverkan mellan fritidsverksamheten och frivilligorganisationerna ökas.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Frivilligorganisationerna ska ges ☑ möjlighet att bedriva, alternativt komplettera vår verksamhet.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Vårdnadshavarna ska vara nöjda med kvaliteten i förskolan.

◆ Uppfylls delvis

Enligt resultatet av den stadsdelsövergripande föräldraenkät som genomfördes under våren håller förskoleenheterna på att ta fram handlingsplaner inför nästa års arbete i barngrupperna.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
En brukarenkät utarbetas och ☑ genomförs vid alla förskolorna under vårterminen.	2009-01-01	2009-06-30	

Kommentar: En brukarenkät har tagits fram och genomförts under våren. Varje förskoleenhet håller på att ta fram handlingsplaner för att vidareutveckla arbetet vid förskolorna.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

● Uppfylls helt

Barn och ungdom

En långsiktig förebyggande strategi för barn och ungdom utarbetades under våren och antogs av stadsdelsnämnden i juni. Strategin har ett brett anslag med uppdrag till alla verksamheter som riktar sig till barn, ungdomar och deras familjer. Målsättningen är att fler aktörer ska komma in och stödja föräldrar, barn och ungdomar i ett tidigare skede i den ordinarie verksamheten exempelvis inom förskolan, fritiden osv.

I samband med utarbetandet av den förebyggande strategin ansökte stadsdelen tillsammans med landstinget och utbildningsförvaltningen om möjlighet att få delta i det nationella utvecklingsprogrammet "Modellområden - psykisk hälsa barn och ungdom. Första antogs och beviljades medel från Sveriges Landsting och Kommuner under tre år. Projektet har som mål att koordinera och synkronisera insatserna kring barn och ungdomars psykiska ohälsa. Under 2009 har en

inventeringsfas pågått och utifrån dessa resultat kommer en handlingsplan att utarbetas och prövas under 2010.

Inom familjestöd och myndighetsdelen pågår ett arbete med att utveckla fler alternativa öppenvårds- och hemmaplanslösningar för familjer där insatser behöver göras. Under hösten har det även framkommit behov av att skapa ett förstärkt ungdomsboende för att ge ungdomar bättre förutsättningar att klara ett bra socialt liv och eget boende på sikt. En översikt görs även av de försökslägenheter som står till buds för ungdomsgruppen. Ett samarbete mellan Farsta, Skarpnäck och Enskede/Årsta/Vantörs stadsdelsförvaltningar har under hösten inletts för att bredda utbudet av insatser.

Under sommaren har familjestödsenheten haft en extratjänst som arbetat med flickor i riskzonen. Kuratorstjänsten på ungdomsmottagningen utökades efter sommaren, en särskilt kvalificerad kontaktperson riktad till flickor har rekryterats under hösten. Förutom detta har en utökning av olika gruppverksamheter skett under hösten här kan bland annat nämnas en grupp riktad för pappor till placerade barn, en till psykiskt sköra (bipolära) mammor, en till flickor i riskzon samt en till missbrukande föräldrar vars barn deltar i Humlangrupper. Gruppverksamheterna arbetar med Balansmetoden och sker i samarbete mellan individ och familjeomsorg, Söderledskyrkan, fältassistenter och öppna förskolan.

Genom en omfördelning av egna resurser har stadsdelsförvaltningen kunnat erbjuda 110 ungdomar sommarjobb vilket nästan är en dubbling av antalet platser i jämförelse med förra året. De flesta av ungdomarna arbetade inom äldreomsorgen.

Som ett led i arbetet med strategin sökte även stadsdelsförvaltningen medel från Länsstyrelsen till projektet Familjeverkstan och beviljades detta. Familjeverkstan är ett generellt föräldrastödsprogram som vänder sig till alla föräldrar med barn mellan 3-12 år. Förvaltningen har i samarbete med ABF Stockholm genomfört tre studiecirkel under hösten och en ytterligare är planerad våren 2010. Sammanlagt har 23 föräldrar deltagit under hösten.

Under våren genomfördes en narkotikautbildning under rubriken ”Droger; tecken, symtom och preparatkunskap”. Målgrupp var barn- och ungdomsarbetare inom förskola, skola, fritid, socialtjänst, frivilligorganisationer och föräldravandrare. Utbildare var polisen i Farsta och kurspassen genomfördes på såväl dag- som kvällstid. Sammanlagt deltog drygt 100 personer.

Under två dagar inför Valborg samt dagen före skolavslutningen delade förvaltningen, politiker och frivilliga ut cirka 6 000 flygblad i Farsta centrum under parollen ”Stoppa langningen”.

Alla Farstas 54 butiker har fått minst ett tillsynsbesök under året. Två folkölsstudier och två tobaksstudier har genomförts på samtliga försäljningsställen. Studierna utförs för att kontrollera att handlarna följer lagen om att begära legitimation för att försäkra sig om att kunden är 18 år. 167 provköp genomfördes. 17 butiker sålde antingen tobak och eller öl utan att begära

legitimation, 13 % av folkölshandlarna och 8,5 % av tobakshandlarna. Resultatet är något bättre än 2008, då procentalen var 14 respektive 15.

Projektet Viktigt att vittna ingår nu i ordinarie verksamheter och arbetet fortsätter i samverkan med utbildningsförvaltningen, polis och söderorts åklagarkammare.

Äldreomsorgen

Sociala innehållet

Arbetet med att utöka och utveckla det sociala innehållet för äldre i Farsta i samverkan med frivilligorganisationer och pensionärsföreningar har pågått under året. Café Alma, en ny mötesplats för seniorer i Farsta har öppnats. Förvaltningen arrangerar där i samverkan med Röda Korset, Centrumkyrkan, Bilda, ABF, SPF Sköndal och PRO Farsta Centrum ett "öppet café" varje vecka med föredrag, musik och diskussioner. Under året har 22 caféer anordnats med sammanlagt ca 540 besök.

För att öka antalet volontärer har det under året arrangerats två "volontärrekryteringsveckor" som sammanlagt 12 organisationer stod bakom, bland annat Frivillig väntjänst och Röda Korset. Under året har tjugo nya volontärer rekryterats, främst under volontärveckorna i Farsta centrum och på Café Alma.

För att uppmärksamma de som arbetar som volontärer arrangerades Frivilligas dag den 4 december. Förmiddagen riktade sig till föreningar och organisationer som på olika sätt samarbetar med äldreomsorgen för att bidra till att göra vardagen meningsfull för äldre i Farsta. En skrivgrupp med representanter från föreningarna arbetar med en gemensam policy med riktlinjer för de ideella föreningarnas frivilliga arbete för äldre inom Farsta.

Möten har arrangerats med frivilligorganisationer och enhetschefer för att utöka samverkan mellan verksamheterna och föreningarna. Genom denna samverkan kan enheterna kontakta organisationer för hjälp med ledsagning och sociala kontakter.

Edö filmklubb är en öppen verksamhet som har visat bio vid 38 tillfällen, både dag- och kvällstid med sammanlagt drygt 800 besök under året. Vissa föreställningar har genomförts i samarbete med volontärer.

I våras blev broschyren "Vill du ha sällskap?" klar. Den beskriver och ger kontaktuppgifter till föreningar och mötesplatser i Farsta. Broschyren sprids bland annat genom föreningarna, bibliotek, vårdcentraler och genom förvaltningens uppsökande verksamhet.

Sommaren 2009 var en aktiv sommar för Farstas seniorer. Sommarunderhållningen "Onsdagar i Ladan", på Farsta gård, lockade många besökare. Bussutflykterna till spännande och natursköna utflyktsmål som bland annat Julita gård, Utö och Åkers Runö slog rekord med cirka 450 deltagare. Därutöver arrangerades utflykter till bland annat Dalarö och Djurgården för personer som har

hemtjänst, minst 60 personer deltog. Satsningen med sommaraktiviteterna är ett samarbete med frivilligorganisationer, pensionärsföreningar och kulturföreningar i Farsta.

Under hösten har två datakurser för äldre har anordnats i samarbete med ABF.

Kosten

Inom förvaltningen har en kostekonom under året arbetat med att stödja och handleda personal i kostfrågor samt utveckla nätverk för kostombud både inom förvaltningen och tillsammans med andra stadsdelar. Kostombud från samtliga enheter har träffats regelbundet i nätverket. Genom handledningen har medarbetarna fått befäst den kunskap de fått genom de tidigare kostutbildningarna. Under hösten har kostekonomen haft träffar med kostombud om egenkontroll för avdelningskök på vård- och omsorgsboendena.

Anhörigstöd och förebyggande insatser

23 medarbetare har gått anhörigombudsutbildning under året. Anhörigcirklar har arrangerats både under dag- och kvällstid där Röda Korset har medverkat. Efter avslutad cirkel fortsätter de deltagare som vill att träffas tillsammans med Röda korset. Under våren startade "Hjälpmiddelsknallarna", ett samverkansprojekt mellan PrimärvårdsRehab Södra, stadsdelsförvaltningarna i Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck samt lokala ideella organisationer såsom Röda Korset och anhörigföreningar. Projektets syfte var att informera äldre, anhörigvårdare och medarbetare inom äldreomsorgen om bra teknikstöd för äldre.

Genom den uppsökande verksamheten som bedrivs har hittills ca 2400 personer över 75 år, som inte har några insatser från äldreomsorgen, erbjudits hembesök, skriftlig information eller informationsmöte. Ett hembesök innebär att projektledaren informerar om äldreomsorgens verksamhet samt om andra verksamheter som är relevanta för den enskilde. Vid informationsträffarna har bland annat primärvården, Röda Korset och Hjälpmiddelsknallarna deltagit.

Genom projektet läkemedelsgenomgångar har drygt 100 läkemedelsanalyser genomförts på vårdtagare som har hjälp i det egna hemmet. Projektet genomförs i samarbete med Apoteket och primärvården och uppföljning av läkemedelsgenomgångarna sker under 2010.

Vård- och omsorgsboende

Enheterna har haft midsommarfirande med musikunderhållning och på Edö anordnades också den traditionella Nobelmiddagen. Boendena har haft feriearbetande ungdomar under hela sommaren som bland annat har gått promenader, läst och spelat dataspel tillsammans med de äldre. Kultur för äldre är ett projekt som drivs av äldreförvaltningen och innehåller kostnadsfria kulturupplevelser i form av kulturpaket. Genom detta projekt har de boende erbjudits flera kulturpaket, bland annat "Musik vi minns".

Edö äldreboende har använt sig av ett konstpaket som heter "Dolda skatter" genom projektet Kultur för äldre. Det är reproduktioner som tagits fram av Kultursamverkan i samarbete med Moderna Museet och Nationalmuseum. När

tavlorna hängdes på plats i entréplanet bjöds boende på Edö in på vernissage och mingel.

Beslut har tagits om ombyggnation av Farsta vård- och omsorgsboende med start september 2010. Informationsmöten har ordnats för boende och anhöriga under december.

Hemtjänsten

Hemtjänstenheterna har bjudit in sina kunder till öppet hus vid bland annat påsk och jul. Det har bjudits på kaffe och underhållning.

ParaSol, SchemOS och ParaGå är IT- baserade verktyg för dokumentation och verksamhetsplanering. Hemtjänstenheterna inför nu ParaGå och detta innebär att medarbetarna inom hemtjänsten börjar dokumentera med hjälp av handdatorer i det dagliga arbetet.

I syfte att förbättra service och säkerhet för de äldre har förvaltningen tillsammans med Hägersten- Liljeholmens stadsdelsförvaltning och Trygghetsjouren beviljats medel från e-tjänstprogrammet till två projekt, Nyckelfri hemtjänst och Mobila trygghetslarm. Projekten påbörjas under 2010.

Kompetensutveckling

92 % av förvaltningens tillsvidareanställda undersköterskor och vårdbiträden beräknades ha grundutbildning vid årets slut. Dessutom har medarbetare bland annat gått utbildningar i Qi Gong, förflyttningsteknik, vård vid livets slut samt demensutbildningar.

För att bättre möta äldre med missbruksproblem inom hemtjänsten har sammanlagt 23 medarbetare fått utbildning i missbruk hos äldre. Utbildningen har gett möjlighet till diskussion och handledning. 45 medarbetare har gått en utbildning i social dokumentation genom fyra seminarietillfällen och 95 medarbetare har gått läkemedelsutbildningar. Sammanlagt har 340 medarbetare inom äldreomsorgen deltagit vid två heldagsföreläsningar med sjukgymnasten Lisa Andersson. Föreläsningen bygger på ett rehabiliterande synsätt med temat ”att få leva tills jag dör”.

På beställaravdelningen har handläggarna bland annat gått en kurs i juridik och 4 handläggare gått en demensutbildning på Silviahemmet.

En halvdagsföreläsning, ”Musik som verktyg i vård och omsorg” arrangerades för kulturombud och personal.

Under hösten arrangerades gemensamma halvdagar för alla anhörigombud samt ombud för kost och kultur tillsammans med enhetscheferna för att gemensamt hitta sätt att implementera projekten i ordinarie verksamhet.

Funktionsnedsättning

Förvaltningen har arbetat intensivt med att verkställa beslutade insatser om kontaktperson enligt LSS som inte blivit verkställda inom tre månader. I januari fanns 15 personer som hade väntat mer än tre månader för att få en kontaktperson.

En kontaktsekreterare har arbetat särskilt med dessa ärenden och i början av augusti 2009 hade samtliga beslut verkställt. I det nya bostadsområdet vid Ågesta Broväg har förvaltningen ett antal stödlägenheter för personer med neuropsykiatriska funktionshinder. Åtta personer har flyttat in i lägenheterna. Varje boende får stöd i boendet och vardagen från ett neuropsykiatriskt team som tillhör förvaltningens boendestödsenhet. Förvaltningen har även ett äldrepsykiatriskt team som erbjuder kvalificerat boendestöd till personer över 65 år med psykiatriska funktionshinder.

Vuxen och socialpsykiatri

Efter sammanslagning av vuxenenheten och biståndsenheten socialpsykiatri är nu verksamheterna integrerade vilket underlättar handläggning av ärenden med komplex problematik, dvs. både missbruksproblem och psykiatriska problem. Länsstyrelsen granskade vuxenenhetens arbete och efter detta har enheten arbetat med åtgärder för att förbättra rutiner och kompetens vad gäller dokumentation och arbetsmetodik. Under året har utredningsarbetet utvecklats alltmer.

Arbetet med att förebygga vräkningar, tillsammans med hyresvärdar och kronofogdemyndigheten, har fortsatt att utvecklas. Arbetssättet handlar om att agera tidigt och snabbt i dessa ärenden och i vissa fall erbjuda boendestöd kombination med andra insatser. Under året har 60 underrättelser om avhysning inkommit från kronofogdemyndigheten. Av dessa kunde förvaltningen, i samarbete med hyresvärdarna, i 37 fall förhindra att vräkningarna verkställdes. Dessutom har 60 hushåll under året beviljats ekonomiskt bistånd till hyresskuld vilket förhindrat vräkning.

Trappstegsboendet FarstaSteget har fortsatt att utvecklas med olika kompletterande stödinsatser, sysselsättning, behandling, skuldrådgivning m m. De 29 lägenheterna utnyttjas fullt ut. Under ett år kan ca 50-60 personer få tillgång till boende i denna form. Dagverksamheten Porten ger ett bra vardagligt stöd. Antalet besökare har ökat under året och i de sista månaderna har det i snitt varit ca 30-40 besökare i verksamheten per dag. En flexibel användning av personalen inom boendestöd, dagverksamhet och boende har gett klienterna ett bra stöd för att klara ett boende. Samverkan med hemtjänsten inom äldreomsorgen har förbättrat stödet till äldre personer med missbruksproblematik.

Mycket fokus har lagts på det interna samarbetet med försörjningsstödsenheten och enheten för barn och ungdom vilket gett de gemensamma klienterna ett bättre stöd. Medarbetare från samtliga myndighetsutövande enheter har ingått i arbetsgruppen för kvinnofrid. Två utbildningsdagar om kvinnovåld har genomförts för personal inom förvaltningens samtliga enheter. Två medarbetare har genomgått en utbildning kring åtgärder och insatser när det gäller män som utövar våld mot kvinnor.

Inom socialpsykiatrins område har klienter kunnat flytta från institution till stödboendet Frimärket samt till tränings- och försökslägenheter. Samarbetet med

Stiftelsen Hotellhem och Söderledskyrkan har fortsatt att utvecklas positivt. En översyn och sammanställning av samtliga verksamheter inom förvaltningen med inriktning daglig verksamhet, sysselsättning och arbetsträning för arbetslösa med socialmedicinska problem och människor med psykiatriska svårigheter har genomförts. Fler externa praktikplatser behövs, arbetsträningsverksamheter som är anpassade för unga likaså samt insatser för personer som varit från arbetsmarknaden under mycket lång tid.

Funktionshindersinspektörerna har granskat daglig verksamhet LSS och sysselsättning enligt SoL i Farsta under året. Inspektörerna lyfter i sin rapport upp bl a Edö Service (sysselsättning enligt SoL) som ett mycket gott exempel .

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	12,4 %	10 %	tas fram 2009	2009
Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används	30,71 %	55 %	75 %	2009
<p>Kommentar: Andelen strukturerade utredningar är högre än det i paraplysystemet uppmätta värdet, som bygger på endast en del av alla gjorda utredningar. Den angivna andelen räknas ut gentemot alla insatser, även de där den beroendeinriktade metoden ASI inte är tillämplig - körkortsärenden, kvinnofridsärenden och andra ärenden. I förvaltningens utredningsarbete används nu alltid strukturerade metoder. Andelen ASI ökar successivt och har ökat påtagligt jämfört med föregående år.</p>				
Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	75,37 %	55 %	70 %	Årsredovisning 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Andel befintliga familjehem med grundutbildning	38,9 %	35 %	35 %	2009
■ Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom IoF, socialpsykiatri	60 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009
<p>Kommentar: Andelen mäts i paraplysystemet där alla genomförandeplaner inte finns med. Antalet insatser med genomförandeplaner är i praktiken ca 95%. Enligt mätning i T2 var den av USK angivna siffran endast 48% och i årsredovisningen endast 60%. Alla nya genomförandeplaner registreras ännu inte på rätt sätt vid ny beställning av förlängning av insatsen. Översyn av rutinen genomförs.</p>				
■ Andel nya familjehem med grundutbildning	100 %	100 %	100 %	2009
■ Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	55,88 %	50 %	70%	Årsredovisning 2009
■ Antal ej verkställda beslut enligt LSS (individ- och familjeomsorg).	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
■ Antal ej verkställda beslut enligt SoL (individ- och familjeomsorg)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
■ Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg).	0 st	0 st	0 st	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller ■ SoL (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	7 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
Kommentar: I början av året fanns stora svårigheter att rekrytera kontaktpersoner. En särskilt utsedd kontaktsekreterare blev därför utsedd. I augusti var alla beslut verkställda.				
Antal ej verkställda domar (stöd och ■ service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	2009
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden ■ (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	10 st	10 st	100 st	2009
Nöjda brukare (stöd och service till ■ personer med funktionsnedsättning)	90,52 %	80 %	tas fram 2009	2009
Kommentar: Enligt den centralt genomförda brukarundersökningen, anser 90,52 % att de framförda påståendena stämmer ganska bra eller stämmer helt. Undersökningen avser korttidsboende, gruppboende och daglig verksamhet. I förvaltningens egen brukarundersökning för daglig verksamhet var resultatet 93% nöjda.				
Andel omsorgspersonal med ✦ grundutbildning (äldreomsorg)	92 %	95 %	87 %	2009
Kommentar: Fler av de medarbetare som saknar grundutbildning validerar nu sina kunskaper för att få formell kompetens. Grundutbildning kommer att erbjudas kontinuerligt under 2010.				

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, ■ som har en genomförandeplan</p> <p>Kommentar: Under året har 45 vårdbiträden och undersköterskor gått en utbildning i social dokumentation (bland annat i att skriva genomförandeplaner) genom fyra seminarietillfällen. Utbildningar i dokumentation ska fortsätta att erbjudas omvårdnadspersonalen under 2010.</p>	78,9 %	100 %		2009
<p>Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en ■ genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår</p> <p>Kommentar: I samverkan med de äldre har ett material tagits fram för att fånga upp och dokumentera de äldres önskemål när det gäller det sociala innehållet. Materialet kan användas som underlag när genomförandeplanerna skrivs och under 2010 kommer enheterna att utveckla detta arbete.</p>	18,8 %	100 %		2009
<p>Andel över 75 år som erbjudits ♦ förebyggande hembesök</p> <p>Kommentar: Anvisningarna till indikatorn har ändrats efter att årsmålet 50% sattes. Nu mäter indikatorn den andel som fått erbjudande om förebyggande hembesök under 2009. När årsmålet togs fram skulle indikatorn mäta den andel som fått erbjudande om förebyggande hembesök från 2008-01-01.</p>	48 %	50 %	tas fram 2009	2009
<p>Andelen nöjda ■ omsorgstagare (äldreomsorg)</p>	80 %	80 %	79 %	2009
<p>Anhörigas upplevelse ■ av hur anhörigstödet fungerar</p>	69 %	61 %	61 %	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal besök på öppna dagverksamheter för äldre	7 900 st	7 500 st	tas fram 2009	2009
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)	0 st	0 st	0 st	2009
Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	0 st	0 st	2009
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsutflykter för äldre	1 st	1 st	14 st	2009
Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	265 st	350 st	2533	2009
Kommentar: Inom den uppsökande verksamheten informerar projektledaren om vaktmästarservice. Biståndshandläggarna informerar om vaktmästarservice genom informationsmappen som delas ut till samtliga brukare.				
Antal öppna dagverksamheter för äldre	4 st	4 st	30	2009
Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare	82 %	80 %	tas fram av nämnden	2009
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet	80 %	78 %	tas fram 2009	2009
Upplevelsen av maten och måltidssituationen	67 %	72 %	72%	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Inom förvaltningen har en kostekonom arbetat under året med att stödja och handleda personal i kostfrågor. Genom handledningen har medarbetarna fått reflektera över den kunskap de fått genom de tidigare kostutbildningarna.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31	
--	------------	------------	--

Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Förvaltningens organisation av verksamhetsområdet stödjer valfrihet och har därför inte behövts anpassas.

Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31	
--	------------	------------	--

Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Utveckla och prioritera det drogpreventiva förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31	
---	------------	------------	--

Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31	
--	------------	------------	--

Alla boende på vård- och omsorgsboende har rätt till utevistelse	2008-01-01	2010-12-31	
--	------------	------------	--

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Andelen timanställda i personalgrupperna ska minska <p>Kommentar: Arbetet i en partssammansatt grupp har påbörjats. En kartläggning pågår och ett möte för bearbetning och analys är inbokad i början av februari 2010 för att planera lämpliga åtgärder.</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Dagkollo ska erbjudas äldre 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Erbjuda alla över 75 år, som inte är beviljade annan insats, ett förebyggande hembesök i samarbete med landstinget 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Informera om möjligheter att välja utförare och boende 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Införa en samlad redovisning av Lex Sarah och Lex Maria anmälningar <p>Kommentar: En sammanställning över bland annat Lex Sarah och Lex Maria anmälningar redovisas varje kvartal till äldreförvaltningen.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer <p>Kommentar: Under året har förvaltningen utökat samverkan med frivilligorganisationer genom bland annat den öppna dagverksamheten på Café Alma, dagsutflykter och datakurser för äldre i samarbete med ABF.</p>	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs</p> <p>Kommentar: Inom hemtjänsten har möjligheten för de äldre att välja mellan att få matlåda eller lagad mat i hemmet ökat. Kostråd finns på boendena.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Stadsdelsnämnderna ska se över sin samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering</p> <p>Kommentar: Detta har skett genom regelbundna samverkansmöten med primärvården med och geriatriken på Dalens sjukhus.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Stadsdelsnämnderna ska ta fram införandeplan för ParaSol, SchemOs och ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport 1</p> <p>Kommentar: Hemtjänstenheterna planerar nu i SchemOS och inför ParaGå.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Stadsdelsnämnderna ska, utifrån medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns</p> <p>Kommentar: Detta genomförs genom att förvaltningen tar del av sammanställningarna som enheterna redovisar.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen</p>	2009-01-01	2009-07-01	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Kommentar: Medarbetare inom äldreomsorgen har bland annat gått utbildningar i Qi Gong, vård vid livets slut samt demensutbildningar. För att bättre möta äldre med missbruksproblem inom hemtjänsten har sammanlagt 23 medarbetare fått utbildning i missbruk hos äldre. 45 medarbetare har gått en utbildning i social dokumentation och 95 medarbetare har gått läkemedelsutbildningar. Sammanlagt 340 medarbetare deltagit vid två heldagsföreläsning med sjukgymnasten Lisa Andersson. Föreläsningen bygger på ett rehabiliterande synsätt med temat ”att få leva tills jag dör”.</p>			
<p>■ Tillhandahålla vaktmästartjänster för äldre, "fixare", för alla som fyllt 75 år</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>■ Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk</p>	2009-01-01	2010-12-31	
<p>■ Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>■ Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>■ Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Kommentar: Samtliga boenden har en plan för sociala aktiviteter.</p>			
<p>■ Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning</p>	2008-01-01	2010-12-31	
<p>■ Öppna dagverksamheter och träffpunkter ska erbjudas äldre</p>	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Användandet av strukturerade utredningsmetoder inom individ- och familjeomsorgen ska utvecklas och utökas i omfattning.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
ASI eller annan strukturerad metod ska användas mer fullständigt och i ☒ högre utsträckning inom missbruksvården.	2009-01-01	2010-12-31	
BBIC ska användas i allt ☒ utredningsarbete inom Barn och ungdom.	2009-01-01	2010-12-31	
DUR ska användas i allt ☒ utredningsarbete inom socialpsykiatri.	2009-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

De äldre ska erbjudas god och näringsriktig mat och en inbjudande måltidsituation.

Uppfylls helt

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
☒ Antal kostombud	30	30	Årsredovisning 2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
De äldre ska vara delaktiga i ☒ matplaneringen.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Kostråd finns på vård- och omsorgsboendena. Inom hemtjänsten väljer nu en större andel brukare att få lagad mat i hemmet som alternativ till matlåda.

NÄMNDMÅL:

Den äldre ska ha inflytande över sin vardag utifrån sina individuella behov.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Omsorgspersonal erbjuds utbildning i ☒ att skriva genomförandeplaner.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: 45 medarbetare har fått utbildning i social dokumentation genom fyra seminarium.

NÄMNDMÅL:

Enheterna ska ta tillvara den kompetens medarbetarna inom äldreomsorgen förvärvat genom sina olika erfarenheter.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Arbetslagen i äldreomsorgen ska föra samtal om hur verksamheten kan utvecklas, där vars och ens kompetens och erfarenhet tas tillvara.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Detta har skett bland annat vid enheternas planeringsdagar och arbetsplatsträffar.

NÄMNDMÅL:

För att bibehålla hälsa och livskvalitet ska alla över 75 år erbjudas ett hembesök.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Informationsträffar planeras i samverkan med landstinget och frivilligorganisationer.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Representanter från primärvården, Röda korset och Hjälpmedelsknallarna deltar vid informationsträffarna.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska ha en strategi för det förebyggande arbetet i stadsdelen.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Förvaltningen kommer att bjuda in skolorna till en konferens för att informera om sin verksamhet för barn och ungdom	2009-01-01	2009-03-31	
I samarbete med Farsta Gymnasium ska förvaltningen utreda möjligheterna att anordna utbildning för unga mammor.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Förvaltningen har fört en dialog med Farsta gymnasium. De har inte möjlighet att starta någon kurs i höst. Diskussionen återupptas inför nästa år.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Under året kommer utbildning i</p> <p>☑ KOMET för förskolan att fortsätta.</p> <p>Kommentar: Under våren har två personal från Farsta deltagit i KOMET utbildning</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Upprätta en lokal</p> <p>☑ samverkansöverenskommelse med utbildningsnämnden.</p> <p>Kommentar: Stadsdelsförvaltningen har utarbetat ett förslag till överenskommelse som sänts till utbildningsförvaltningen.</p>	2009-01-01	2009-06-30	

NÄMNDMÅL:

Hemtjänstenheterna ska erbjuda sina brukare sociala aktiviteter utifrån lokala förutsättningar

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Kvaliteten i verksamheterna ska följas upp systematiskt.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Det uppföljningsinstrument som finns i de strukturerade</p> <p>● utredningsmetoderna BBIC och ASI, ska användas inom individ- och familjeomsorgen.</p>	2009-01-01	2010-12-31	
<p>Enheterna ska sammanställa resultatet och analys av sina</p> <p>● brukarundersökningar och vid behov upprätta åtgärdsplaner.</p>	2009-01-01	2010-12-31	
<p>Ledningssystem för att säkerställa</p> <p>☑ kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS skall upprättas.</p> <p>Kommentar: Ett ledningssystem är utarbetat. Arbetet med att förankra systemet i verksamheten är påbörjat. Ledningssystemet har setts över och fått en tydligare struktur.</p>	2009-01-01	2009-10-31	
<p>System och rutiner för uppföljning ses</p> <p>☑ över.</p>	2009-01-01	2009-06-01	

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommentar: System och rutiner har förtydligats. De nya rutinerna börjar användas fullt ut 2010.			
Utvärdering av kontaktmannaverksamheten inom ☒ Individ och familjeomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Lokala rutiner som är knutna till Socialstyrelsens ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården ska finnas på varje vård- och omsorgsboende.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Rutinerna ska vara klara 31/10	2009-01-01	2009-10-31	

Kommentar: Arbetet pågår med att skapa och uppdatera rutinerna.

NÄMNDMÅL:

Myndighetsutövning ska präglas av värdigt bemötande och respekt för den enskilde.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Biståndshandläggarna inom ☒ funktionsnedsättning ska erbjudas fortbildning med handledning	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Under genomfördes utbildning i lagstiftningen och dess tillämpning för samtliga handläggare inom biståndsenheten, funktionsnedsättning.

NÄMNDMÅL:

Personer med funktionsnedsättning ska vara delaktiga i och ha inflytande över insatsen som ges.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Insatser för att rekrytera ☒ kontaktpersoner	2009-01-01	2009-06-30	

Kommentar: En särskilt utsedd kontaktsekreterare har under året sett till att alla beslut om kontaktperson har kunnat verkställas.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Möjligheter att använda ett ljud- och bildbaserat enkätverktyg för LSS-verksamheter undersöks.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Enkätverktyget Pictostat har befunnits vara lämpligt för brukarundersökningar när det gäller grav utvecklingsstörning och ska prövas under 2010.

NÄMNDMÅL:

Personer med psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruksproblematik ska erbjudas en sammanhållen boendekedja.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Behovsinventering av boendeformer görs.	2009-01-01	2009-06-30	

Kommentar: Inventering görs kontinuerligt så att passande boendeform ska kunna erbjudas.

● Tio nya stödlägenheter inrättas.	2009-04-01	2009-12-31	
------------------------------------	------------	------------	--

Kommentar: Under året har sammanlagt 10 lägenheter blivit tillgängliga. Dessa erbjuds efter hand.

NÄMNDMÅL:

Samverkansinsatser för att motverka hemlöshet ska utvecklas.

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Sociala aktiviteter för äldre ska utvecklas i samverkan med frivilligorganisationer och pensionärsföreningar.

● Uppfylls helt

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
Antal aktiviteter som anordnas i samverkan med frivilligorganisationer.	49	10	Årsredovisning 2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Dagsutflykter anordnas i samarbete med friviligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Dagsutflykter har anordnats både under sommaren och under vintern.

NÄMNDMÅL:

Stödet till personer med både missbruksproblem och psykisk/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning ska utvecklas

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Ett större utbud av sysselsättningsplatser ska erbjudas	2009-01-01	2009-12-31	
För personer som har psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning erbjuds en samordnad vårdplan.	2009-01-01	2009-12-31	
Föreläsningar om neuropsykiatrisk funktionsnedsättning skall anordnas.	2009-01-01	2009-12-31	
Lokala rutiner och samarbetsformer skall tas fram tillsammans med landstingets beroendevård, psykiatri och habilitering.	2009-01-01	2009-12-31	
Översyn av verksamheten för sysselsättning och arbetsträning inom socialpsykiatri.	2009-01-01	2009-04-30	

Kommentar: Översynen slutförd.

NÄMNDMÅL:

Stödet till personer som vårdar och hjälper närstående ska stärkas.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Anhöriggrupper och seminarier anordnas.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Anhöriggrupper har anordnats.

NÄMNDMÅL:

Ungdomars konsumtion av alkohol, tobak och narkotika ska minska.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Bred droginformation till samtliga barn- och ungdomsarbetare i Farsta.	2009-01-01	2009-06-30	
--	------------	------------	--

Kommentar: Under våren genomfördes en drogutbildning för ungdomsarbetare och föräldravandrare i Farsta under rubriken

Folköl- och tobakstillsyn genomförs i samtliga butiker. Därutöver görs fyra inköpsstudier av tobak och folköl.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Alla Farstas 54 butiker har fått minst ett tillsynsbesök under året och två folkölsstudier och två tobaksstudier har genomförts på samtliga försäljningsställen.

Föräldrastödet runt det drogförebyggande arbetet utvecklas både vad gäller utbildning och gruppverksamhet.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: I samarbete med ABF Stockholm har vi under hösten genomfört tre studiecirklar för föräldrar i programmet "Familjeverkstan".

Stoppa-langningenkampanj genomförs två gånger per år.	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Flygblad delades ut under parollen "Stoppa langningen" inför Valborg och Höstlovet.

NÄMNDMÅL:

Utvecklingen av öppenvården ska bidra till färre och kortvarigare institutionsplaceringar för barn och ungdom.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Öppenvårdsinsatserna för barn och ungdom ska utvecklas och utökas så att de bidrar till att förkorta vårdtiderna och minska antalet institutionsplaceringar.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar: Nya grupper har bland annat erbjudits gruppsamtal enligt Balans modellen.

NÄMNDMÅL:

Vaktmästarservice, "fixaren", ska vara känd och väl använd av äldre som fyllt 75 år.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Information om vaktmästarservice ges på möten anordnade av förvaltningen eller lokala intresseföreningar. 2009-01-01 2009-12-31

Kommentar: Information om vaktmästarservice ges bland annat på informationsträffar inom den uppsökande verksamheten.

Återkommande annonsering. 2009-01-01 2009-12-31

Kommentar: Annonsering av denna service har genomförts.

NÄMNDMÅL:

Våldsutsatta kvinnor och deras barn ska få stöd och hjälp.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
----------------------	------------	-----------	-----------

Ett statistiksystem för området kvinnofrid utarbetas. 2009-01-01 2009-02-28

Två medarbetare utbildas i metoder att arbeta med män som begår våld 2009-01-01 2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Vård- och omsorgsboendena ska erbjuda en meningsfull tillvaro med ett varierat utbud av sociala aktiviteter utifrån de äldres behov.

● Uppfylls helt

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

En sänkt sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för 2009 är 7,70 %, vilket är en minskning med 1,4 procentenheter jämfört med år 2008 (9,10 %). Målet för året var 7,9.

Cheferna har arbetat aktivt med olika åtgärder för att sänka sjuktalen på sina respektive enheter och alla avdelningar har närmat sig de internt satta målen. Åtgärder som genomförts för att minska korttidssjukfrånvaron har varit

- Gruppaktiviteten Kompassen för medarbetare med återkommande korttidssjukfrånvaro har genomförts, en under våren och en under hösten med totalt 11 deltagare. Syftet med Kompassen är att skapa individuella utvecklingsplaner.
- Fyra enheter har under året genomfört hälsocirklar. Cirklarna har varit med olika inriktningar utifrån personalgruppernas olika behov, t.ex. livsstilsfrågor, kommunikation, stresshantering, och arbetsmetodik.
- Ett antal enheter har fått prova på en annorlunda rutin för sjuk- och friskänmälan, "Medhelp", där de anställda dygnet runt anmält sjukfrånvaro/frånvaro för vård av barn direkt till legitimerad sjuksköterska som också har uppdraget att ge sjukvårdsupplysning.
- Samtliga chefer har utbildats inom hälso- och arbetsmiljöområdet för att på sikt bättre kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande i organisationen.
- Ett diskussionsforum för chefer under rubriken "Erfarenhetsutbyte i arbetet med stadens rehabiliteringsprocess med tyngdpunkt på psykisk ohälsa" har genomförts i samarbete med företagshälsovården. Enhetschefer har haft möjlighet att ansöka om medel för hälsofrämjande satsningar i sina arbetslag, som en hjälp i arbetet att förverkliga enheternas hälsoplaner. Ansökningar som har kommit in har till exempel handlat om teamutveckling, hälsoprofiler och sluta röka-grupper. I december har 15 enheter fått ansökningar beviljade till en summerad kostnad om 510 000 kronor.

Projektet "Friska medarbetare - Rehabilitering i världsklass", som har varit inriktat på långtidssjukfrånvaro, fortsätter att följa den lagda aktivitetsplanen. Projektet löper under perioden 2008-10-01--2010-12-31 och har en budget på totalt 1.500.000 kronor. Sedan oktober 2008 då projektet startade har 131 ärenden av karaktären långtidssjukskrivna samt 67 ärenden av karaktären hög korttidssjukfrånvaro handlagts, totalt 198 ärenden. Totalt har 77 ärenden avslutats.

Arbetet i projektet har byggt på genomgångar med företagshälsovården. Dessa möten har genomförts med samtliga enhetschefer där kartläggning, bedömning och handlingsplaner har skett utifrån aktuella oidentifierade rehabiliteringsärenden. Uppföljning med respektive chef har varit fortlöpande. Genom projektet har cheferna fått tillgång till ett strukturerat arbetssätt, i första hand beträffande långtidssjukfrånvaron, där företagshälsovård, försäkringskassa, projektledare och styrgrupp varit delaktiga. Det har också utvecklats en tydlighet i rutinen "tidigt agerande" som innebär insatser vid korttidssjukfrånvaro.

Det fortsatta arbetet för att förebygga och minska sjukfrånvaron kommer att ske i såväl det pågående projektet Friska medarbetare som i projektet Hälsa och verksamhet (2010-01—2010-10) tillsammans med en förstudie under våren (2010-01—2010-06) inför en ansökan om projektmedel från Europeiska Socialfonden (ESF).

Ytterligare information finns i bilaga.

Förnyelse – Arbetsmiljö – Samverkan

En partsammansatt grupp med representanter från personalenheten och från de fackliga organisationerna har arbetat fram förvaltningens samverkansöverenskommelse. Grunden är stadens kollektivavtal om förnyelse, arbetsmiljö och samverkan. Den partssammansatta gruppen har också informerat medarbetare och chefer om överenskommelsen. Informationen har varit inriktad på att beskriva syftet och arbetsformerna för samverkan samt att ge tips om hjälpmedel för att skapa en bra dialog och delaktighet där alla tar ansvar utifrån sina yrkesroller.

Introduktionsdagar för nyanställda

Två introduktionsdagar har genomförts. Totalt har ett 60-tal medarbetare deltagit. Programmet för introduktionsdagen innehöll information om stadens och stadsdelens organisation, styrning och mål samt en bussrundtur med guidning i stadsdelen.

Medarbetarenkät 2009

Förvaltningen har inte nått det satta årsmålet, 63, för Nöjd-Medarbetarindex (NMI) utan har hamnat på samma NMI som för år 2008, 62. Tolkningen av resultat är att medarbetarna ger ett klart godkänt betyg för sina arbetsförhållanden. Farstas NMI ligger högre än genomsnittet för stadsdelsförvaltningarna, undantaget verksamhetsområdena förskola samt fritid och kultur. Områdena Trivsel, Medarbetarskap och Arbetsklimat får de högsta betygsindexen. Ett tydligt förbättringsområde som enkätresultatet visar är inom frågeområdet Arbetsbelastning. Medarbetarna menar framför allt att tiden inte räcker till för arbetsuppgifterna. De upplever även brister i möjligheten till återhämtning i arbetet, tex genom pauser. Frågeområdet Hälsa som förra året fick det sämsta betyget har ökat sitt betygsindex jämfört med i fjol men framstår även i år som ett område med behov av förbättring. Betygsindex för Ledarskap och chefer visar att medarbetarna anser att mål och resultatkrav sker på ett begripligt sätt och att chefens tillgänglighet är god. Förbättringsutrymmen rör bla den feedback som närmaste chef ger på utförda arbetsuppgifter och hur chefen tar tag i problem som rör konflikter och relationer.

Chefsutveckling

Ledarskapsutbildningen för enhetschefer pågick tolv dagar under 2008-2009. Målet med utbildningen var att utveckla chefernas ledarstil för att åstadkomma ett effektivt och personligt ledarskap. Utbildningen delades in i fyra block och utgick

från ett ”situationsanpassat ledarskap”. Mellan de olika blocken arbetade enhetscheferna praktiskt med att utveckla sitt ledarskap. I den uppföljning som genomförts med varje enhetschef ansåg de flesta att de utvecklats i sin förmåga att förstå och arbeta med grupprocesser och att de blivit tydligare i sitt ledarskap. Dessutom hade de fått ökad insikt om sina styrkor/svagheter och kan agera mer nyanserat och situationsanpassat i möten med enskilda medarbetare. En viktig erfarenhet har även varit den ökade förståelsen för hur andra fungerar i olika situationer och att det blivit enklare att sätta sig in i, förstå och acceptera andras beteende. Förvaltningens bedömning är att cheferna har blivit tryggare i sin roll och att de har en ökad förståelse för hur arbetsgrupperna agerar. De har också utvecklat sitt coachande ledarskap genom att vid behov använda sig av varandra som stöd och bollplank. En handlingsplan för den fortsatta utvecklingen av ledarskapet har utarbetats för varje enhetschef. För att mäta effekterna på lång sikt kommer resultaten i medarbetarundersökningar följas av förvaltningen.

Chefsforum

Förvaltningsledningen kallar regelbundet enhetscheferna till Chefsforum. Syftet med forumet är att ge information och utrymme för dialog kring gemensamma frågor och erbjuda aktuell kompetensutveckling knuten till verksamheten. Forumet riktar sig främst till enhetscheferna men till möten som ska behandla särskilt strategiska frågor kallas också biträdande enhetschefer. Under året har följande bland annat följande frågor diskuterats: Farstas ledarprofil, Ledarskap i praktiken - att åstadkomma resultat, säkerhetsarbetet, hälsofrämjande insatser och hur vi skapar ett delaktighet och ansvarstagande i förvaltningens verksamheter.

På chefsforum presenterar också cheferna goda exempel från sina enheter. Exempel på vad som har presenterats är arbetet kring långtidssjukskrivna, friskvårdsaktiviteter, samverkan med andra stadsdelsförvaltningar för att motverka felaktiga utbetalningar, jobbrotation inom daglig verksamhet, IT inspirationsnätverk inom förskolan och medarbetares delaktighet i arbetet med verksamhetsplaner.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Frisknärvaro (alla nämnder)	30 %	30 %	39%	2009
Medarbetarindex (alla nämnder)	62	63	60	2009
Kommentar: Se kommentar i text under mål 2.4.				
Sjukfrånvaro (alla nämnder)	7,7 %	7,9 %	6,5 %	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>En satsning på kompetensutveckling för chefer inom äldreomsorgen ska genomföras</p> <p>Kommentar: Enhetschefer och biträdande enhetschefer inom äldreomsorgen har gått en ledarskapsutbildning tillsammans med övriga chefer inom förvaltningen.</p>	2009-01-01	2009-12-31	

<p>Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.</p> <p>Kommentar: Samtliga enheter har rutiner för kommunikationen medarbetare - arbetsplats vid sjukfrånvaro. En kontakt sker alltid på första sjukskrivningsdagen. På vilket sätt kontakten görs skiljer sig från enhet till enhet utifrån de rutiner som respektive chef tagit fram och samverkat om med sina medarbetare.</p>	2009-03-20	2009-12-31	
--	------------	------------	--

NÄMNDMÅL:

Farsta ska utveckla attraktiva och hälsosamma arbetsplatser.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>En partssammansatt grupp gör en inventering av andelen timanställda.</p>	2009-02-01	2009-06-01	
<p>Fortsätta arbetet med hälsoplaner.</p>	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Cheferna ska utveckla det personliga och hälsofrämjande ledarskapet.

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Medarbetarna ska vara delaktiga i vision 2030.

● Uppfylls helt

NÄMNDMÅL:

Respektive enhets medarbetarindex ska öka med 1.

■ Uppfylls inte

Förvaltningen hade som mål att totalt öka medarbetarindex med 1. Detta har inte skett. Någon analys kan ännu ej göras eftersom förvaltningen ännu inte fått resultatet nedbrutet på enhetsnivå.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Åtagandena ska utgå från ☒ förbättringsområdena i medarbetarenkäten 2008. 	2009-01-01	2009-01-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:

3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Bokslutet för 2009 visar ett överskott på 12,7 mnkr före resultatöverföringar och 9,4 mnkr efter. Årets resultat motsvarar 1,1 procent av driftbudgeten. Förvaltningen för över 3,3 mnkr från årets resultat till resultatfonden. Fonden uppgår då till 9,0 mnkr. Överskott finns främst inom förskola, fritid och ekonomiskt bistånd. Underskott finns inom verksamhetsområdena insatser för barn och ungdomar, socialpsykiatri och äldreomsorg.

Förvaltningen arbetar aktivt med att använda tilldelade resurser utifrån ett kundperspektiv på ett effektivt sätt. Detta sker bland annat genom Lean-genomgångar och ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande. Exempel på det senare är att förvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen vid ett ökat behov av förskoleplatser.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.1 Budgeten ska vara i balans

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<ul style="list-style-type: none"> Nämndens budgetföljsamhet ☒ efter tekniska justeringar (alla nämnder) 		100 %	100 %	Årsredovisning 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet ☒ före tekniska justeringar (alla nämnder)	98,9 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009

NÄMNDMÅL:

De ekonomiska prognoserna ska vara väl genomarbetade och säkra.

Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Prognosverktygen skall vidareutvecklas.	2009-04-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt inom beslutad budget.

Uppfylls helt

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Farsta stadsdelsnämnd har totalt haft en nettobudget på 1 168,5 mnkr för år 2009. I beloppet ingår tilläggsanslag och prestationsförändringar med 20,0 mnkr som kommunstyrelsen tillstyrkt under året. Utöver detta har nämnden anmält omslutningsförändringar på 144,0 mnkr. Dessutom har nämnden haft en investeringsbudget på 16,0 mnkr.

Budgetutfall

Verksamhet Mnkr	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	
Nämnd- och förvaltningsadministration	42,8	-0,5	44,8	-2,9	0,4	0,9
Individ- och familjeomsorg <i>varav socialpsykiatri</i>	138,0	-18,6	148,9	-21,4	-8,1	-9,1
Flyktingmottagande	42,4	-6,0	43,8	-6,0	-1,4	-0,8
	3,0	0,0	2,9	0,0	0,1	-0,6

Stadsmiljöverksamhet	12,7	0,0	12,7	-0,1	0,1	1,2
varav avskrivningar och intern ränta	2,3	0,0	1,9	0,0	0,4	0,1
Förskoleverksamhet	243,8	-24,5	225,6	-24,3	18,0	9,8
Äldreomsorg	588,9	-98,5	584,5	-91,6	-2,5	4,9
Stöd- och service till pers m funktionsnedsättning	173,6	-26,0	172,4	-24,9	0,1	-2,2
Fritid och kultur	29,3	-3,4	27,9	-3,1	1,1	1,9
Ekonomiskt bistånd	104,0	-2,2	100,6	-2,1	3,3	-0,4
Arbetsmarknadsåtgärder	11,0	-4,9	10,8	-5,0	0,3	-0,3
Total drift	1 347,1	-178,6	1 331,2	-175,5	12,7	6,1
Resultatfond från 2008, överskott					5,6	1,5
Resultatfond till 2010, överskott					-9,0	-5,6
Total inkl resultatöverföring					9,4	1,9
Investeringar	16,0	0,0	9,9	0,0	6,1	1,7
varav stadsmiljöverksamhet	10,4	0,0	6,9	0,0	3,5	1,7
varav inventarier och maskiner	5,6	0,0	3,0	0,0	2,6	0,0

Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett överskott på 12,7 mnkr före resultatöverföringar och 9,4 mnkr efter. De områden som under året inte uppfyllt målet "budget i balans" är insatser för barn och ungdomar, socialpsykiatri och äldreomsorg. Kostnaderna för försörjningsstöd har inte ökat i den takt som prognostiserades i början av året, i jämförelse med 2008 har kostnaderna ökat med 3 procent och antal hushåll har i snitt minskat med 3.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	9,4	8,6	5,9

Prognoserna i tertialrapporterna sammantaget för samtliga verksamhetsområden stämmer väl överens med utfallet i bokslutet.

Kostnads- och intäktsanalys

Jämförelse av kostnader och intäkter med föregående år

Mnkr	2008	2009
Bidrag och ersättningar	-46	-44
Försäljning	-36	-33
Taxor och avgifter	-30	-32

Övriga externa intäkter	-56	-66
Summa intäkter	-168	-175

Lokalkostnader	86	91
Personalkostnader	642	620
Försörjningsstöd	76	79
Övriga externa kostnader	473	541
Summa kostnader	1 277	1 331

Nettokostnad	1 109	1 156
---------------------	--------------	--------------

Intäkter

Intäkterna har ökat med 7 mnkr. Förändringen beror främst på:

- Ökade föräldraavgifter på grund av fler barn inom förskola
- Ökade hyresintäkter inom äldreomsorg
- Ökat stimulansbidrag för förskoleutbyggnad
- Ökade intäkter från Migrationsverket

Kostnader

Kostnaderna har ökat med 54 mnkr. Förändringen beror främst på:

- Personalkostnader (minskat med 22 mnkr)

Minskade kostnader för löner främst på grund av verksamhetsövergångar.

- Lokalkostnader (ökat med 5 mnkr)

Ökade kostnader på grund av fler lokaler inom förskolan samt hyreshöjningar.

- Försörjningsstöd (ökat med 3 mnkr)
- Övriga externa kostnader (ökat med 68 mnkr)
 - Ökade kostnader på grund av nystartade verksamheter inom förskolan,
 - Ökade kostnader för köp av verksamhet på grund av prisökningar främst inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorg samt funktionsnedsättning,
 - Ökade kostnader för köp av verksamhet på grund av och verksamhetsövergångar inom äldreomsorg och funktionsnedsättning,
 - Ökade kostnader för köp av verksamhet på grund av volymökning främst inom äldreomsorg.

Kostnads- och intäktsutveckling per verksamhetsområde

Verksamhet	Utfall 2008		Utfall 2009		Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader Intäkter

Nämnd- och förvaltningsadministration	41,8	-0,6	44,8	-2,9	3,0	-2,3
Individ- och familjeomsorg	140,3	-18,3	148,9	-21,4	8,6	-3,1
<i>varav socialpsykiatri</i>	42,1	-5,0	43,8	-6,0	1,7	-1,0
Flyktingmottagande	5,6	-0,2	2,9	0,0	-2,7	0,2
Stadsmiljöverksamhet	10,9	-0,2	12,6	-0,1	1,7	0,1
Förskoleverksamhet	213,4	-18,3	225,7	-24,3	12,3	-6,0
Äldreomsorg	554,6	-90,0	584,5	-91,6	29,9	-1,6
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	168,2	-24,0	172,4	-24,9	4,2	-0,9
Fritid och kultur	31,9	-6,2	27,9	-3,1	-4,0	3,1
Ekonomiskt bistånd	96,3	-2,3	100,7	-2,1	4,4	0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	13,5	-7,9	10,8	-5,0	-2,7	2,9
Total drift	1 276,5	-168,0	1 331,2	-175,4	54,7	-7,4

Individ och familjeomsorg

Kostnaderna inom individ och familjeomsorg har ökat med 8,6 mnkr. Det beror främst på placeringar av barn och ungdomar. Intäkterna har ökat med 3,1 mnkr, vilket bl a hänförs till intäkter från Migrationsverket.

Flyktingmottagande

Kostnaderna har minskat på grund av att antal flyktingar har minskat i förhållande till 2008.

Förskola

Kostnaderna inom förskola har ökat med 12,3 mnkr, vilket främst beror fler inskrivna barn samt fler nystartade förskolor. Intäkterna har ökat med 6,0 mnkr. Det beror på en ökning av föräldraavgifterna och ökat stimulansbidrag för de nystartade förskolorna.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens kostnadsökning beror bland annat på fler insatser under 2009 i förhållande till 2008, 17 helårsplaceringar fler inom vård- och omsorgsboenden samt 1 700/timmar/månad mer hemtjänst, vilket sammantaget motsvarar cirka 16 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna inom verksamhetsområdet har ökat med 4,2 mnkr, vilket beror på ökat antal insatser. Intäkterna har ökat med 0,9 mnkr vilket främst beror på ökade intäkter från försäkringskassan.

Fritid och Kultur

Kostnads- och intäktssidan har minskat inom verksamhetsområdet, vilket beror på ändrat ansvarsförhållande för fritidsklubbar.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat med 3 procent i förhållande till 2008.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Nämnd och gemensam administration

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008	
	Mnkr	Kostnader Intäkter	Kostnader Intäkter	Netto			
Nämnd och ledning		7,2	0,0	6,5	-1,6	2,3	-0,5
Kansli o personal		15,4	0,0	15,9	-0,1	-0,4	-0,5
Ekonomi, lokaler och IT		20,2	-0,5	22,4	-1,2	-1,5	1,9
Summa		42,8	-0,5	44,8	-2,9	0,4	0,9
<i>Avvikelse i %</i>					0,9%	2,1%	

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 0,4 mnkr.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,4	0,5	0,0

Prognoserna i tertialrapporterna stämmer väl överens med utfallet i bokslutet.

Individ och familjeomsorg

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008	
	Mnkr	Kostnader Intäkter	Kostnader Intäkter	Netto			
Gem. kostnader		3,3	0,0	3,2	0,0	0,1	0,3
Dödsboutredning		0,5	0,0	0,3	0,0	0,2	0,0

Barn och ungdom	64,7	-11,2	72,3	-11,5	-7,3	-9,8
Vuxeninsatser	27,1	-1,4	29,3	-3,9	0,3	1,2
Socialpsykiatri	42,4	-6,0	43,8	-6,0	-1,4	-0,8
Summa	138,0	-18,6	148,9	-21,4	-8,1	-9,1
<i>Avvikelse i %</i>					-6,8%	-8,1%

Utfall jämfört med budget

Barn och Ungdom

Verksamheten redovisar ett underskott på 7,3 mnkr. Den största orsaken till underskottet är en mångdubbling av § 12 placeringar, cirka 4 mnkr mer än budgeterat, resterande överdrag är fördelat framförallt på HVB-hem (hem för vård eller boende), jourhem samt köp av öppenvård.

Vuxna

Verksamheten för vuxeninsatser redovisar ett överskott på 0,3 mnkr. Överskottet finns inom öppenvård för vuxna.

Socialpsykiatri

Verksamheten redovisar ett underskott på 1,4 mnkr. Socialpsykiatriens beställare redovisar ett underskott på 2,5 mnkr. Underskottet beror främst på ökade kostnader för hemtjänst och boenden med särskild service. Utförarenheterna inom socialpsykiatri redovisar ett överskott på 1,2 mnkr. Överskottet finns inom stödboende Frimärket och boendestöd och då främst på stödboendet.

Utförarenheternas resultat (socialpsykiatri)

(tkr)	Brutto- budget	Nettoav- vikelse 2009	Resultat i % av omslutning
Verksamheter			
Emma träfflokal	2 630	100	3,8
Emma it	1 670	0	0,0
Edö restaurang	4 390	0	0,0
Lingberga	635	-100	-15,7
Boendestöd	7 215	300	4,2
Stödboende Frimärket	3 780	900	23,8
Summa	20 320	1 200	5,9

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Individ- och familj	-6,7	-5,2	-2,0
Socialpsykiatri	-1,4	-0,3	-0,4
Nettoutfall	-8,1	-5,5	-2,4

Differensen mellan prognosen i tertialrapport 1 och 2 beror på ökade kostnader för ungdomar placerade i § 12-hem. Skillnaden mellan tertialrapport 2 och bokslut beror på att kostnaderna för placerade barn och ungdomar på olika HVB- hem inte minskade enligt den planering som fanns. Det beror bland annat på att de planerade åtgärderna för dessa ungdomar inte kunde verkställas inom utsatt tid.

Flyktingmottagande

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Mnkr	Kostnader Intäkter	Kostnader Intäkter	Netto		
Flyktingmottagande	3,0	0,0	2,9	0,0	0,1	-0,6
Summa	3,0	0,0	2,9	0,0	0,1	-0,6
Avvikelse i %					3,3%	-12,5%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 0,1 mnkr.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,1	0,0	0,0

Prognoserna i tertialrapporterna stämmer väl överens med utfallet i bokslutet.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Mnkr	Kostnader Intäkter	Kostnader Intäkter	Netto		
Parkskötsel	10,4	0,0	10,8	-0,1	-0,3	1,1
Räntor o avskrivningar	2,3	0,0	1,9	0,0	0,4	0,1
Summa	12,7	0,0	12,7	-0,1	0,1	1,2
Avvikelse i %					0,8%	10,1%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 0,1 mnkr.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,1	0,5	0,5

Prognoserna i tertialrapporterna stämmer väl överens med utfallet i bokslutet.

Förskoleverksamhet

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Resultatenheter	164,7	-0,6	162,3	-1,5	3,3	4,2
Hyror och lokaldrift	20,7	0,0	22,7	0,0	-2,0	-1,8
Lokalåtgärder/Stimulansbidrag	7,0	-7,2	5,8	-8,4	2,4	3,1
Barn i behov av särskilt stöd	25,0	0,0	22,5	0,0	2,5	1,4
Övrigt	24,8	-16,7	10,7	-14,4	11,8	2,0
Öppen förskola	1,6	0,0	1,6	0,0	0,0	0,5
Summa	243,8	-24,5	225,6	-24,3	18,0	9,8
<i>Resultatfond från 2008, överskott</i>					5,6	1,5
<i>Resultatfond till 2010, överskott</i>					-9,0	-5,6
Summa efter resultatöverföring					14,6	5,7
<i>Avvikelse i %</i>					6,7%	2,8%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 18 mnkr före resultatöverföring och 14,6 efter. Överskottet beror på att barnantalet ökat, en avsatt reserv inte behövts tagits i anspråk, överskott för nyöppnade förskolor samt att kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd blivit lägre än budgeterat. Antalet barn har under året ökat med 97.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall *	14,6	7,9	3,8

* Efter resultatöverföring

Differensen mellan tertialrapporterna och bokslutet är förhållandevis stor, framförallt i förhållande till tertialrapport 1. Det beror på att prognoserna baserades på färre antal inskrivna barn än det faktiska utfallet samt att en avsatt reserv inte tagits i anspråk.

Äldreomsorg

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Biståndsbedömning	12,0	0,0	11,1	0,0	0,9	0,0
Hemtjänst o servicehus	159,3	-22,8	160,5	-22,1	-1,9	2,4

Särskilda boenden, inkl hyror	400,2	-74,9	399,1	-68,6	-5,2	1,7
Dagverksamhet	7,2	-0,6	7,0	-0,6	0,2	0,0
Rehabilitering och övrigt	10,2	-0,2	6,8	-0,3	3,5	0,8
Summa	588,9	-98,5	584,5	-91,6	-2,5	4,9
<i>Avvikelse i %</i>					-0,5%	1,0%

Utfall jämfört med budget

Äldreomsorgens resultat visar ett underskott på 2,5 mnkr. Beställaren redovisar ett underskott på 6,0 mnkr. Det täcks delvis av ej ianspråktagen reserv som avsattes för eventuella extrakostnader för omstrukturering av Farsta vård- och omsorgsboende. Beställarens underskott beror på fler utförda hemtjänsttimmar än budgeterat. Även kostnaderna för insatser inom vård- och omsorgsboenden visar underskott på grund av fler boende i nivå 3, högre kostnader inom korttidsboende samt fler externa utförare än beräknat. Antalet insatser inom särskilda boenden har ökat från 564 helårsplaceringar i juni till 587 i december.

Utförarna redovisar ett sammantaget överskott på 0,8 mnkr. Tre utförarenheter redovisar underskott, Farsta västra hemtjänst, Farsta östra hemtjänst samt Farsta vård- och omsorgsboende. Underskottet inom Farsta vård- och omsorgsboende beror bland annat på beslut om intagningsstopp som fattades i december, vilket medförde minskade intäkter. En neddragning av antalet sjuksköterskor genomfördes under hösten, effekt av detta visas först i januari 2010. Hemtjänstenheternas underskott beror bland annat på kostnader för övertalig personal.

Kostnaderna för larminstallation redovisar ett underskott på 0,5 mnkr. Underskottet beror på att den egna larmenheten avvecklades och att tjänsten från och med 1 juli utförs av Trygghetsjouren. I samband med det uppstod kostnader för övertalig personal.

Utförarenheternas resultat

(tkr)	Brutto- budget	Nettoav- vikelse 2009	Resultat i % av omslutning
Hemtjänst			
Farsta Norra	16 895	453	2,7
Farsta Östra	15 890	-428	-2,7
Farsta Västra	15 825	-208	-1,3
Farsta Södra	9 850	187	1,9
Summa	58 460	4	0,0

(tkr)	Brutto- budget	Nettoav- vikelse 2009	Resultat i % av omslutning
Särskilda boenden			

Postiljonen	52 990	200	0,4
Edö	82 700	1 372	1,7
Farsta sjukhem	94 150	-776	-0,8
Summa	229 840	796	0,3

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-2,5	2,8	4,9

Skillnaden i förhållande till tertialrapporterna beror på att antalet placeringar under perioden augusti till december ökade med motsvarande 8 helårsplatser i förhållande till tidigare månader. Utförarna prognostiserade i tertialrapporterna ett större överskott än utfallet i bokslutet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	
Biståndsbedömning	4,3		4,4	0,0	-0,1	0,1
Insatser för personer med funktionsnedsättning	169,3	-26,0	168,0	-24,9	0,2	-2,3
Summa	173,6	-26,0	172,4	-24,9	0,1	-2,2
<i>Avvikelse i %</i>					<i>0,1%</i>	<i>-1,5%</i>

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 0,1 mnkr. Beställaren redovisar ett underskott på 0,7 mnkr, vilket beror på minskade hyresintäkter, försenade betalningar från landstinget samt högre kostnader inom vuxenboende än budgeterat. Utförarna redovisar ett sammanlagt överskott på 0,8 mnkr, vilket återfinns inom daglig verksamhet och enheten för personligt stöd. Överskottet inom daglig verksamhet beror på fler brukare inom verksamheten. Överskottet inom enheten för personligt stöd beror på att brukare beviljats utökad ersättning från försäkringskassan så kallad förhöjd timersättning.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	0,1	1,7	0,0

Skillnaden mellan tertialrapport 2 och bokslut beror på ovanstående redovisning gällande beställaren.

Utförarenheternas resultat

(tkr)	Brutto- budget	Nettoav- vikelse 2009	Resultat i % av omslutning
Daglig verksamhet			
Hökarängen	2 820	616	21,8
Farsta	6 595	-108	-1,6
Brevduvan	1 110	106	9,5
Summa	10 525	614	5,8

(tkr)	Brutto- budget	Nettoav- vikelse 2009	Resultat i % av omslutning
Gruppbo- städer			
Sköndal 1 o 2	2 345	100	4,3
Farsta Strand 1-4	4 947	-200	-4,0
Hökarängen, Strandliden 1 o 2	18 200	-300	-1,6
Summa	25 492	-400	-1,6

(tkr)	Brutto- budget	Nettoav- vikelse 2009	Resultat i % av omslutning
Övrig verksamhet			
Enheten för personligt stöd	18 490	600	3,2
Summa	18 490	600	3,2

Fritid och Kultur

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	
Mnkr						
Fritidsverksamhet	24,0	-1,6	24,2	-2,1	0,3	0,8
Kultur	1,1	0,0	0,9	0,0	0,2	0,1
Kollo	2,9	-1,0	2,5	-1,0	0,4	0,7
Konsumentrådgivning	0,5	0,0	0,3	0,0	0,2	0,3
Summa	28,5	-2,6	27,9	-3,1	1,1	1,9
<i>Avvikelse i %</i>					4,2%	6,9%

Utfall jämfört med budget

Verksamheten redovisar ett överskott på 1,1 mnkr. Det beror på att budgeterade medel för övertalighet inte behövde tas i bruk.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	1,1	0,5	0,0

I tertialrapporterna gick det inte att göra en bedömning av hur stora kostnaderna för omorganisationen skulle bli på grund av att processen med personalneddragningar pågick under denna period, därutav avvikelser mellan tertialrapport 1 och bokslut

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse 2008	
	Mnkr	KostnaderIntäkter	Kostnader	Intäkter	Netto		
Ekonomiskt bistånd		87,7	-2,2	80,9	-2,1	6,7	-3,8
Handläggning		16,3	0,0	19,7	0,0	-3,4	3,4
Arbetsmarknadsåtgärder		11,0	-4,9	10,8	-5,0	0,3	-0,3
Summa		115,0	-7,1	111,4	-7,1	3,6	-0,7
<i>Avvikelse i %</i>					3,3%	-0,7%	

Utfall jämfört med budget

Verksamheten för ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott på 3,3 mnkr. Ökningen av kostnaderna och antal hushåll är betydligt lägre än prognostiserad ökning enligt Utrednings- och Statistikkontorets beräkningar. Antal hushåll med försörjningsstöd har minskat i snitt med 3 under 2009 i förhållande till 2008. Vid en jämförelse av kostnaderna för perioden januari-december med samma period förra året är ökningen 3 %. Verksamheten för arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott på 0,3 mnkr, vilket beror på lägre kostnader för feriearbetare än budgeterat.

Period	Utbetalt agresso (utbetalningsmånad tkr)	Utbetalt paraplyet (avseendemånad tkr)	Antal bidragshushåll
Januari	5 807	6 418	839
Februari	5 986	6 509	853
Mars	6 967	6 820	871
April	6 905	6 477	862
Maj	6 431	6 694	896
Juni	6 934	6 713	873
Juli	7 087	6 795	895
Augusti	6 138	6 608	874
September	6 255	6 504	842
Oktober	6 718	6 188	837

November	6 498	6 633	877
December	7 101	6 828	895
Genomsnitt/månad 2009	6 569	6 599	868
Genomsnitt/månad 2008	6 336	6 392	871

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	3,6	0,2	-0,9

Avvikelsen i förhållande till tertialrapporterna är förhållandevis stor vilket beror på att den prognostiserade ökningen under hösten, av antal hushåll med försörjningsstöd uteblev. Stadsdelsnämnden beviljades i samband med tertialrapport 2 ytterligare budgetmedel om 1,2 mnkr för ekonomiskt bistånd. De extra tilldelade medlen bidrar också till skillnaden.

Resultatenheter

Resultatenheterna ska, enligt regler för ekonomisk förvaltning, till 2010 föra med sig 100 procent av det uppkomna över- respektive underskott som uppstått till följd av enhetens eget handlande. Förvaltningen bedömer att detta krav uppfylls för samtliga resultatenheter. Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent och ett underskott på maximalt fem procent av enhetens bruttobudget.

(tkr)	Brutto- budget	Fond från 2008	Årets resultat 2009	Överföring till 2010
Förskolor				
Tallkrogens förskolor	25 177	1671	607	2 278
Gubbängens förskolor	26 977	767	808	1 575
Hökarängens förskolor	30 614	1 453	705	2 158
Sköndals förskolor	31 797	63	382	445
Förskolan centrala Farsta/Fagersjö	32 300	796	703	1 499
Farsta strands förskolor	18 263	897	125	1 022
Summa	165 128	5 647	3 330	8 977

Resultatenheterna inom förskolan redovisar för 2009 ett överskott på 3 330 tkr, överfört resultat från 2008 var ett överskott på 5 647 tkr, vilket innebär en sammantagen resultatöverföring till 2010 på 8 977 tkr.

Analys av balansräkning

Tillgångar

Tillgångar (mnkr)	31/12 2008	31/12 2009
Anläggningstillgångar	24,2	33,2
Kundfordringar	14,1	17,8
Diverse kortfristiga fordringar	0,3	9,7
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	29,9	23,0
Kassa och bank	0,9	0,4
Summa tillgångar	69,4	84,1

Det bokförda värdet på förvaltningens anläggningstillgångar har ökat med 9,0 mnkr, ökningen avser investeringar efter avdrag för avskrivningar. Investeringarna i parker har ökat netto med 6,0 mnkr och inventarier med 3,0 tkr.

Förvaltningens omsättningstillgångar har ökat med 5,9 mnkr. Ökningen beror främst på ökad rekvisirering av stimulansmedel på 5,2 mnkr samt ersättning för vårdnadsbidrag vilket ökade med 1,2 mnkr för verksamhetsåret 2009.

Förvaltningen har återsökt för utbetald semesterlöneskuld för enheter som övergått till annan utförare med 1,8 mnkr. Förvaltningen har under 2009 fattat beslut om en gräns för utlämnade underförskottskassor till 0,2 mnkr.

Skulder och eget kapital

Skulder och eget kapital (mnkr)	31/12 2008	31/12 2009
Eget kapital	3,5	-0,7
Kortfristiga skulder till kreditinstitut o kunder	-0,4	-0,4
Leverantörsskulder	-42,3	-54,9
Skuld till staten	0,0	-5,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-30,2	-22,9
Summa skulder och eget kapital	-69,4	-84,1

Leverantörsskulden har ökat med 12,6 mnkr, förändringen beror huvudsakligen på ökad verksamhet främst inom äldreomsorg, prisökningar samt verksamhetsövergångar inom äldreomsorg och funktionsnedsättning.

Eftersläpande kostnader och förutbetalda intäkter inklusive skuld till staten har minskat med 2,1 mnkr främst beroende på minskade lönekostnader på grund av verksamhetsövergångar.

Investeringar

(mnkr)	Budget 2009	T1 2009	T2 2009	Bokslut 2009
--------	----------------	------------	------------	-----------------

Olympiaplan	6,0	6,0	5,1	5,1
Högdalstopparna	0,3	0,3	0,1	0,0
Farsta strandsbadet	0,6	0,6	0,6	0,6
Tallkrogsplan	0,8	0,8	1,0	1,1
Ofördelat	0,2	0,2	0,0	0,0
Strandpromenaden, Drevviken	2,5	0,0	0,3	0,1
Summa	10,4	7,9	7,1	6,9
Inventarier och maskiner	5,6	5,6	3,0	3,0
Totalt investeringar	16,0	13,5	10,1	9,9

Investeringar inom stadsmiljöverksamhet

Nämnden har under 2009 beviljats 6,3 mnkr för upprustning av Olympiaplan samt för fortsatt utredning av utvecklingen av Högdalstopparna. Utöver detta har nämnden beviljats 1,6 mnkr enligt fördelningsnyckel för mindre lokala projekt. Kostnaden för upprustning av Olympiaplan blev 0,9 mnkr lägre än beräknat för att den belysta parkvägen inte kunde beläggas med asfalt på grund av dåliga markförhållanden. Parkvägen utfördes i stället med grusbeläggning som är ett billigare alternativ. Exploateringskontoret ansvarar för samordning av åtgärderna vid Högdalstopparna. I avvaktan på beslut om eventuell skateboardanläggning på platsen har inget utredningsarbete bedrivits 2009. I samråd med exploateringskontoret har 0,1 mnkr av medlen avsedda för Högdalstopparna överförts till upprustningen av Tallkrogsplan. Färdigställandet av åtgärderna vid Farsta strandsbadet har gått som planerat. Utredning av strandpromenaden vid Drevviken har påbörjats. Genomförandebeslut för projektet förväntas under 2010.

Investeringar för inventarier och maskiner

Förvaltningen har bytt ut kyl/frys till miljövänligt alternativ på utförarenheterna samt nyanskaffat inventarier på vård- och omsorgsboenden och förskolor.

Ombudgeteringar

Nämnden begär ombudgetering för Strandpromenaden Drevviken om 2,4 mnkr. Se bilaga 2

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

Vid 7 olika enheter - försörjningsstöd, Norra hemtjänst, nämndadministration, dagverksamheten Gäststugan, Edö servicehus, beställarenheten äldreomsorg och två förskolor inom förskoleområde centrala Farsta -har förvaltningen genomfört respektive påbörjat ett utvecklingsarbete med hjälp av LEAN-modellen. Modellen innebär att analysera och vid behov förändra verksamheternas arbetsprocesser för att minska tids- och resursslöseri för att frigöra tid till kärnverksamheten. Analysen görs, med handledning, av medarbetarna som också formulerar utvecklingsområden. Inom hemtjänsten har förbättringsteam bland annat arbetat med matlådehanteringen, vikariebokningen och kontaktmannaskapet. Inom försörjningsstödet har teamen bland annat arbetat med administrationen kring ansökningarna, överlämningen av ärenden från mottagning till handläggare och samarbetet med förvaltningens reception. Andra exempel är att man inom förskolan ser över planeringsförutsättningar och föräldrasamverkan, på Edö utvecklar vårdplaneringsmöten och ankomstsamtal, på Gäststugan utvecklar verksamhetsplaneringen och ansvarsfördelning och på beställarenheten ser över sin arbetsorganisation. Medarbetarna har framfört att de varit nöjda med metoden eftersom den innebär att de är delaktiga i förbättringsarbetet och att arbetet riktar in sig på en lösningsfokuserad process. De har också tyckt att de genom arbetet lärt mycket om varandras arbetssätt och uppgifter vilket inneburit att gruppkänslan ökat. Arbetet har slagit väl ut vilket resulterar i att minst 5 genomgångar kommer göras 2010. Förvaltningen kommer även att följa de långsiktiga resultaten under 2010.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel ■ av de totala kostnaderna (alla nämnder)	3,52 %	3,6 %	tas fram 2009	2009
Antal tävlande i ■ kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	3 st	2 st	45 st	2009
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna ♦ för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola)	10,31 %	9 %	tas fram 2009	2009

Kommentar: En större utökning av lokaler än prognostiserat till förskolan har krävts för att klara barnomsorgsgarantin.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg)	3,03 %	6 %	tas fram 2009	2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Ekonomiavdelningen och personalavdelningen samverkar för att frigöra resurser och ge bättre stöd till enheterna.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Månatliga uppföljningsmöten mellan controllers och personalhandläggare.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Från och med hösten sker månatliga uppföljningsmöten.

NÄMNDMÅL:

Medarbetarna ges möjlighet att delta i verksamhetsplanering, uppföljning och utvecklingsarbete.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Intern kontroll ska genomföras och dokumenteras inom samtliga enheter.	2009-01-01	2010-12-31	
Risk- och väsentlighetsanalys ska genomföras av samtliga enheter.	2009-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:

Medarbetarna ska känna till enhetens mål och uppdrag och vara medvetna om sin egen roll i organisationen.

● Uppfylls helt

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Enheterna ser över arbetssätt för att öka kundtiden.	2009-01-01	2009-11-13	

Synpunkter och klagomål

Äldreomsorgen

Under 2009 har sammanlagt 59 synpunkter och klagomål inkommit från äldre och deras anhöriga. Enhetscheferna använder de inkomna synpunkterna och klagomålen i arbetet med att utveckla kvaliteten och förbättra verksamheterna. Antal klagomål på städningen inom hemtjänsten har minskat från 23 stycken under perioden januari- april till 7 stycken under perioden maj- december. En åtgärd som har genomförts är att en hemtjänstenhet nu har startat ett eget städteam istället för att anlita underleverantörer. Flera klagomål har inkommit på nattinsatser inom hemtjänsten. Klagomålen gäller både bemötande och för lång svarstid. Utföraren av nattjänster har informerats och förvaltningen har haft 2 uppföljningsmöten med företaget. 7 klagomål gäller bemötande och åtgärder som har genomförts på enheterna är samtal med berörd medarbetare och byte av kontaktperson.

Individ- och familjeomsorgen

Klagomål inkommer som förväntat i huvudsak till enheten för försörjningsstöd som har mottagit 30 klagomål under året. Enstaka klagomål avser socialpsykiatri eller Arbetsforum. Klagomålen handlar oftast om bemötandet, många gånger då man inte fått det bistånd man önskat. Några klagomål på grund av lång handläggningstid och svårighet att få telefonkontakt har också inkommit. Alla klagomål har åtgärdats och tagits upp på arbetsplatsträffar.

Funktionsnedsättning

Farsta gruppboendestäder har fått ett skriftligt klagomål som rörde en glömd rutin för en av hyresgästerna. Klagomålet har tagits upp på personalmöte och åtgärdats genom att förtydliga rutinen i hyresgästens samarbetsplan. Andra muntliga synpunkter och klagomål har inkommit angående bland annat uteblivna aktiviteter i samband med personalbrist eller miss i personalplaneringen. Även dessa synpunkter och klagomål har tagits upp på personalmöten där det reds ut vad som hänt och hur det ska lösas nästa gång. Återkoppling har getts den som lämnat synpunkten eller klagomålet muntligt eller via mail på hur problemet åtgärdats eller planeras att åtgärdas framöver. Ett klagomål gällande samverkan mellan en daglig verksamhet utanför Farsta stadsdel och boendet har framförts till gruppboendestaden. Ett möte mellan den dagliga verksamheten och boendet bokades och klagomålet/synpunkterna diskuterades. Detta ledde till en del nya gemensamma rutiner och en bra lösning på problemen Biståndsenheten har fått ett klagomål på grund av en miss i handläggningen. Klagomålet är åtgärdat.

Förskola

Inom förskoleverksamheten har 103 synpunkter och klagomål inkommit under året.

Synpunkter från föräldrar handlar ofta om barnsäkerheten på förskolorna, att bli mer delaktig som förälder, att personalomsättningen har varit för hög eller att barnet inte blivit placerat på den avdelning föräldrarna önskat, buller i samband med ombyggnad av förskola, att maten inte alltid överensstämmer med det föräldrar vill att barnen ska bli serverade, servering av lättprodukter, gårdarnas miljö, underbemanning av personal, pedagogernas bemötande, för lite utevistelse och bristande tillsyn. Många klagomål på yttre miljön på Farsta Förskola gällande buller, byggställningar och byggmaterial pga. fasadrenovering har inkommit. Kontakt har tagits med byggföretag och stadsdelens lokalstrateg för att minimera problemen. Verksamheten eftersträvar att alltid ge föräldrar snabb återkoppling och lösning på de synpunkter som inkommit. I de synpunkter som inkommit handlar många om en positiv feedback om verksamheten.

Synpunkter har lämnas på platsgarantin då barn från andra områden kan gå före barn som är boende i det aktuella området.

Fritiden

Fritiden har inte fått några synpunkter eller klagomål under perioden. Däremot har föräldrar hört av sig med anledning av oron kring hur mellanstadieverksamheten kommer att bedrivas då utbildningsförvaltningen tar över.

Park

Under 2009 har 170 synpunkter och klagomål gällande utemiljön i Farsta inkommit till stadens driftcentral. Dessa är fördelade på 101 på parkskötsel, 38 på vinterväghållning och 31 på renhållning. Därtill har förvaltningen skickat 97 driftanmärkningar till entreprenören under samma period. Synpunkter och klagomål samt driftanmärkningar går igenom vid möten med entreprenören en gång per månad. Vid mötena redovisar entreprenören för vilken åtgärd som vidtagits samt tidpunkt för åtgärden.

Särskilda redovisningar

Feriearbeten för ungdomar

107 ungdomar fick feriearbete under 2009, vilket var en ökning från föregående år då antalet var 63. Kostnaden för förvaltningen uppgick till 834 000 kr. Då de flesta var 16 åringar, som får en något lägre lön, blev kostnaden något lägre än förväntat.

Sommarkoloni

376 kolloansökningar inkom till förvaltningen. Av dessa var det 325 barn som deltog.

Hemlöshet

Projektet ”FarstaSteget - en boendetrappa” har efter ansökan i T1 beviljats medel av centrala medelsreserven. Projektansökan gjordes utifrån behovet att befästa och en vidareutveckla den modell för boendeinsatser för hemlösa som Farsta påbörjat. Främst gäller detta modellens första steg, introduktions- och provboende. I detta ingår att förbättra förutsättningarna för de boende att komma vidare till nästa steg.

1. Nyttan och effekt som insatserna har haft hittills och under året

Ca 50 personer per år kan få tillgång till den nya boendeformen som ger möjlighet att komma vidare till ett mer stabilt boende. På det första steget har 18 personer under året fått möjlighet till provboende.

För att öka förutsättningarna för ett mer stabilt boende behövs ett stöd när det gäller hela livssituationen. De boende på det första steget har en mycket osäker situation med många olösta problem. Det behövs därför sådana stödinsatser som är anpassade till just dessa personer. Sysselsättning är ett centralt behov. Av de 29 hyresgästerna på FarstaSteget har 15 personer varit aktiva i olika strukturerade sysselsättningar. De som vill komma ur sitt alkoholberoende erbjuds behandling. Ca 20 per år av de boende får behandling genom förvaltningens CRA-behandling eller annan behandling. De som tar ett återfall kan snabbt få stöd av CRA-behandlingen. De boende har också tillgång till dagverksamheten Porten, som är en del av modellen, där boende kan rekryteras. Porten har blivit alltmer känd och är välbesökt. Det samlade utbudet har ökat tryggheten hos hemlösa, ensamma och de boende på FarstaSteget, så att missbruket för en del har kunnat begränsas. Inför en utflyttning från FarstaSteget får hyresgästerna delta i en sk boskola som tar upp det som är viktigt att tänka på som hyresgäst, att betala sin hyra, att inte störa, att sköta tvättstugan etc. Flera hyresgäster har börjat betala av på sina hyresskulder. En matlagningsgrupp finns också i programmet. Personalgruppen medverkar flexibelt både i Portenverksamheten och i det boendestöd som ges, bl a till före detta boende på FarstaSteget. Under 2009 har 31 personer som bor i egen lägenhet fått boendestöd, vilket är viktigt för att behålla lägenheten. Under året har 12 personer kunnat flytta från FarstaSteget till försökslägenheter, eget kontrakt eller omflyttning till annat boende. Verksamheten med försökslägenheter har förstärkts. Med fler försökslägenheter kan flödet i trappstegsboendet öka.

2. Förväntade resultat som uppnåtts

Nya bättre former för boende och vård har kunnat erbjudas. Hemlösa har fått tillgång till ett boende i tre nivåer för ett mer stadigvarande boende. Ny hemlöshet har motverkats, även genom att ett kvalificerat boendestöd ges. De boende har blivit bättre förberedda för boende i försökslägenhet. De lokala fördelarna med tillitsfulla relationer på hemmaplan har utnyttjats.

Verksamheten har visat att det går att integrera den med vuxenhetens ordinarie verksamhet. Kunskapen om hur flödet mellan de olika stegen kan påverkas att öka, har byggts på genom erfarenhet. Bl a har betydelsen av de kompletterande insatserna och vika de bör vara, blivit tydligare. Även hur rekrytering av bonde behöver ha en yttersta gräns.

3. Är projektet av sådan karaktär att det bör ingå i ordinarie verksamhet?

Om medel finns är svaret tveklöst ja. Projektet är inriktat på att hitta fungerande långsiktiga lösningar på problemet hemlöshet. Projektet är en nödvändig början på utvecklingen av modellen som mer utbyggd skulle behöva breddas med fler boenden med olika inriktning och stödbehov, bl a för dem som missbrukar och är under 25 år och för äldre missbrukande personer med behov av ett långvarigt boende med kontinuerligt, lågintensivt stöd. Boendestöd, både internt och externt är en effektiv metod att motverka hemlöshet och skulle behöva utökas ytterligare. Projektet har totalt beviljats 1 500 tkr. I december rekvirerades 480 tkr. De faktiska kostnaderna för perioden augusti-december 2009 fördelar sig enligt följande:

- o kostnad för externa konsulter: 31 tkr (handledning, vid planering, mm)
- o kostnader för inköp av datorer/inventarier 8 tkr
- o övriga kostnader 82 tkr (sysselsättning, mat, friskvård,)
- o kostnader för personal i projektet: 568 tkr

Boendestödjare 2 st, 80 tim/v (184 tkr + 181 tkr) , samordning försökslägenheter 12 tim/v (65 tkr), arbetsledning 20 tim/v (129 tkr) Budget/skuldrådgivning 2 tim/v (9 tkr)'

Total kostnad aug-dec 2009: 690 tkr

Ny vårdform inom psykiatrin

Den nya vårdformen med tvång i öppenvård, tillämpas sedan september 2008 och bygger på samordnade vårdplaner. Om dessa kan göras innehållsrika och med tydligt konkret angivande av ansvarsfördelningen, finns förutsättningar för en bra vård. Den lokala samverkan har fungerat bra. Förvaltningen samverkar lokalt med Farsta/Skarpnäcks socialpsykiatriska enhet i Gubbängen och den psykiatriska öppenvården, Andreashuset i Enskede. Förvaltningen har också samarbetat med bl a Karsudden, Huddinge, Ytterö och St:Göran. Sex samordnade vårdplaner har upprättats under året.

Farsta stadsdelsförvaltning har rekvirerat 990 tkr, som har förbrukats under året. Medlen har använts i samverkan kring den nya vårdformen med enheter inom rättspsykiatrin och öppenvården. Samverkansformer har utvecklats genom samordnad vårdplan vid öppen psykiatrisk tvångsvård inför utskrivning. Samverkan har också utvecklats med förvaltningens utförarenheter för målgruppen. Insatser har beviljats i form av boendestöd, sysselsättning och stödboende/HVB-hem parallellt med psykiatriska behandlingsinsatser. Insatserna har medverkat i ett flertal ärenden till utskrivning från psykiatrisk tvångsvård

enligt planering. Under året har även vårdplaneringar pågått för utskrivningar 2010. En utbildningssatsning kring rättspsykiatriskt tvång i öppenvård har gjorts. En målsättning i arbetet är att utveckla och förstärka hemmaplansinsatser. Ett neuropsykiatriskt team har startat. I planeringen inför 2010 har bedömts att ytterligare ett stödboende med särskilt kvalificerat stöd skulle behövas, som alternativ till institution.

Upphandling och konkurrensutsättning

Aktivitetsplanen har följts förutom att nämnden givit direktiv om att skjuta fram planerade upphandlingar avseende: Boendestöd och stödboendet Frimärket (planerad upphandling under 2010), Parklek och fritidsgård (Odlarängen, Nybygget och Hörnet samt Västboda och Farstaängen - ny tidsplan ej fastställd). Enligt nämndbeslut ska en analys av marknaden och dess förutsättningar genomföras inför upphandlingen. Inga egenregianbud har lagts av nämnden under året. Vissa tidsförskjutningar har dock förekommit. Följande tre gruppboendestäder drivs på entreprenad från 1 mars respektive 1 maj 2009:

- Lingberga gruppboendestad
- Sköndals gruppboendestäder
- Farsta strands gruppboendestäder

Postiljonens äldreboende drivs på entreprenad av Attendo Care AB från den 1 november 2009.

En utmaning har inkommit under året som avser familjerättsverksamhet. I oktober beslutade nämnden att avslå begäran om avknoppning av familjerätten inom Farsta stadsdelsförvaltning. Därutöver har en utmaning inkommit vad gäller konsumentvägledning, där nämnden redan hade beslutat att upphandla verksamheten i konkurrens. Upphandlingen har genomförts och nämnden har tilldelat utmanaren uppdraget.

Sedan tidigare drivs demensgruppboendet Veckobo sedan 1 juni 2004 på entreprenad av Stiftelsen Stora Sköndal, Hökarängens hemtjänst sedan 1 april 2008 som personalkooperativ (Hökarängens hemtjänst ekonomisk förening) och Ängsö gruppboende sedan 1 juli 2008 på entreprenad av Attendo Care AB.

Ej verkställda beslut och domar

Äldreomsorgen har 10 ej verkställda beslut från 2009. I samtliga fall har ett boende erbjudits, men den enskilde har tackat nej och frivilligt stått kvar i kön i väntan på annat boende, alternativt dragit tillbaka sin ansökan. Äldreomsorgen har inga ej verkställda domar från 2009. Biståndsenheten funktionsnedsättning hade sju stycken ej verkställda beslut om kontaktperson i början av året. Särskilda åtgärder för att rekrytera kontaktpersoner vidtogs. Efter augusti har alla beslut varit verkställda. Inom avdelningen för vuxna finns inga domar som gått förvaltningen emot. Alla beslut har verkställts. Inom enheten för barn och ungdom

finns två domar i umgänges mål som gick emot både förvaltningens förslag och de berörda. Alla beslut inom enheten är verkställda.

Diskriminering

Ingen anmälan av diskrimineringsärende är gjord.

Jämställdhets- och mångfaldsplan

En ny jämställdhets- och mångfaldsplan har tagits fram för 2010. Vid genomgången från tidigare plan har följande hänt:

Farsta stadsdelsförvaltning har för första gången jämfört sig med staden och andra organisationer utifrån ett jämförelseperspektiv bestående av nio indikatorer som vägs samman enligt JÄMIX framtaget av Nyckeltalsinstitutet. Jämförelsen avser förhållandena 2008.

- Yrken - förhållandet 40 – 60 % kvinnor/män
- Ledning - ledningsgrupp med förhållandet 40 – 60% kvinnor/män
- Chefskap - samma möjlighet att bli chef
- Ersättning – lika lön
- Ohälsa – lika långtidssjukfrånvaro
- Föräldraskap – mäns föräldraledighet
- Arbetstid – lika stor andel heltidsanställda
- Trygghet – andelen med fast anställning lika
- Jämställdhetsplan – aktivt arbete nedlagt

Farsta får ett sammanvägt värde på 115 poäng och medianvärdet för jämförbara organisationer är 109 poäng. I jämförelse med bästa organisation ser vi framför allt skillnader vad gäller yrkesgrupper, ledningsgruppens sammansättning och föräldradagarna där Farsta har förbättringsområden.

Sedan 2009 pågår inom Fritiden ett inriktat arbete för att få fler flickor till fritidsgårdarna, och särskilt de flickor som normalt inte går till fritidsgården, de med annan bakgrund än svensk. Man har en upparbetad kontakt med föreningen "Varken kuvad eller hora" som arbetar med hedersrelaterade frågor bland ungdomar. Tuben har också ett samarbete med en afrikansk systerförening.

Ungdomsverksamheten Tuben bedriver i samverkan med öppna förskolan en verksamhet för unga föräldrar mellan 16-20 år, vänder sig till både män och kvinnor.

Inför 2010 har avdelningen Äldreomsorg ansökt om utvecklingsmedel från SKL till "Program för hållbar jämställdhet". Syftet med utvecklingsarbetet är att utforma rätt kompetensutveckling för medarbetarna inom äldreomsorgen samt att ta fram policydokument som kan bidra till förändrade arbetssätt inom verksamheterna. Detta ska möjliggöras genom en kartläggning av brister inom äldreomsorgen när det gäller jämställdhet från ett brukarperspektiv.

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Stadsdelsnämnden ska i samråd med kulturnämnden inventera vilka byggnader inom koloniområdena som ska övertas av respektive förening. Farsta har fem koloniföreningar varav fyra har föreningshus byggda enligt standardritning, ingen byggnad är äldre än drygt 30 år. Farstanäset har en dasslänga byggd 2003, ingen föreningsbyggnad finns. Inventering av dessa byggnader är inte nödvändig. Samtliga byggnader på koloniområdena kan övertas av föreningarna. På Farstanäset finns en lada från 1700-talet som Farstanäsets stugförening har visst underhållsansvar för. Stockholms kommun äger ladan men det finns inte preciserat vilken nämnd som är ansvarig vilket bör utredas.

Järvalyftet och Söderortsvisionen

Under hösten har förvaltningen arrangerat och bjudit in till åtta medborgardialoger i olika stadsdelar för att höra vad boende och verksamma har för framtidsvisioner om Farstaområdet. Medborgardialogernas form har varierat och har tagit plats bland annat på café, på torg med kaffeservering, i Farsta Centrum och på förskolor. Mötena har resulterat i diskussioner om vikten av trygghet i bostadsområden, bra kollektivtrafik, behovet av nya bostäder med mera. Det har också framkommit vad som är bra i Farstaområdet och genomgående nämns natur och grönområden som något av det bästa med att bo i stadsdelsområdet. Många ”frågekort” besvarades på plats alternativt skickades in per post.

Ett speciellt dialogmöte hölls med det lokala näringslivet som medverkar aktivt i Söderortsvisionen. För ungdomar mellan 15-20 år anordnades en ”Framtidsverkstad” en kväll på fritidsgården Tuben i Farsta centrum. De som deltog var överens om att billiga bostäder för unga var en av de viktigaste frågorna att lösa inför framtiden.

Bilagor

1. SLK-blanketter
2. SLK-blanketter
3. Uppföljning av rehabprocessen
4. Projektet Friska Medarbetare
5. Nyckeltal